

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské prezenční studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Konrádová

Sledování změn kalendária v průběhu 20. století

Praha 2012

**Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Anna Huliciusová**

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Full-Time Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Tereza Konrádová

Sledování změn kalendária v průběhu 20. století

Prague 2012

**The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Mgr. Anna Huliciusová**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autorky

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Anně Huliciusové za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

Tato práce je stručnou deskripcí současných státních svátků, rozebírající jejich původ, včetně historických údajů. Mimo současných významných dnů, je zde i krátký výčet významných dnů, jež byly slaveny v době socialismu. Jsou zde stručně rozepsány nejdůležitější historická fakta dvacátého století, která měla zásadní vliv na vývoj a rozvoj státu, včetně rozvoje národního. Současně je zde rozebírán český národní problém a s ním i vymezení základních pojmů tohoto se týkajících, včetně poukázání na rozbroj mezi Českou republikou a Vatikánem, který způsobil Jan Hus. V poslední kapitole je uveden i popis kalendáře jako takového, jeho druhy, způsoby formování, význam a jednotlivé způsoby datování. Účelem práce je pochopení minulého století a jeho významu pro současné české dění.

Klíčové pojmy

Česká republika, dvacáté století, Jan Hus, kalendář, národ, státní svátky, socialismus, T. G. Masaryk, významné dny

Annotation

This work is a brief description of current public holidays, dealing with their origin, historical facts including. Apart from current important days, there is also a short list of the days which were celebrated during socialist times. There are the most important historical events of the twentieth century which had a huge impact on the course and progress of the state, including its development as a nation. At the same time the work describes the Czech national problem, defined by the basic ideas in this field, referring the discord between the Czech Republic and Vatican, caused by Jan Hus. In the last chapter, there is also a description of a calendar such as, its types, ways of development, its importance and individual ways of dating. The purpose of my work is understanding of the last century and its importance for current Czech events

Key words

Czech republic, twentieth century, Jan Hus, calendar, nation, Czech national holidays, socialism, T. G. Masaryk, significant days

OBSAH

ÚVOD	8
1. Češi.....	10
1.1. Národ a historie.....	10
1.2. Počátky České republiky	12
1.3. Poválečné období.....	14
1.4. 60. léta a normalizace	15
1.5. Sametová revoluce	18
2. Mistr Jan Hus jako sjednotitel i rozvraceč	20
3. Státní svátky a významné dny ČR	23
3.1. Současné svátky	23
3.2. Současné dny významné a ostatní svátky	29
3.3. Socialistické státní svátky.....	36
4. Kalendář	39
4.1. Chronologie a formování kalendáře	39
ZÁVĚR.....	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	I
SEZNAM CITACÍ	V

ÚVOD

Dvacáté století bylo pro Čechy stoletím změn a převratů. Během této doby se událo nesčetné množství změn a historických událostí, týkajících se našeho národa. Vznik samostatného československého státu, druhá světová válka, politické režimy následující bezprostředně po ní, rozdělení československého státu... Tyto události měly zásadní vliv na sebevědomí obyvatel tohoto území. To všechno souvisí i s významy státních svátků této země. I když v dnešní době znamenají státní svátky v zásadě jen jedině: volné dny. Jen absolutní minimum občanů chápe, prožívá a slaví státní svátky tak, jak byly původně zamýšleny. Například při loňských oslavách vzniku československé republiky vyřkl prezident Václav Klaus přání, aby lidé brali tento den a oslavy s ním spojené vážně... Lidé ale nevidí mnoho důvodů k tomu, oslavovat věci tak dávno minulé, jako je například příchod slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje, vždyť mnoho z nich ani neví, čím přesně si vysloužili dnešní státní svátek, neví to ani u jiných. Například k upálení mistra Jana Husa, jistě, se obecně ví jen to, že to byl reformátor církve, ale od dob zkoušení z dějepisu se o něj více méně nezajímal snad nikdo... Na na druhou stranu jsou i svátky, se kterými si lidé zkrátka nevědí co počít, protože není zcela jasné, jak se má tento den chápat. Tak jako právě Den české státnosti. To ale nemění fakt, že i kdyby to lidé věděli a měli v tomto problému zcela jasno, tak by věnovali oslavám tohoto dne stejnou pozornost, jako oslavám kteréhokoli jiného významného dne nebo svátku, tedy minimální. Dnes totiž nemusí lidé pod výhružkou postihu vyvěšovat státní vlajky, ani rádoby hrdě kráčet v lampionových průvodech, tak proč by neměli v dnešní době, kdy je naprostá většina lidí v neustálém časovém presu, využít dne volna k něčemu (pro ně) užitečnému...? Jenomže nebylo by na druhou stranu správné, si alespoň čas od času připomenout těch pár důvodů, proč být na naši republiku hrdí? Třeba bychom si pak jako národ mohli uvědomit, jak držet pospolu, společně čelit nepříjemnostem a problémům a jak společně bojovat za lepší postavení a životy. Je ale nadmíru těžké, něčeho takového docílit a i přes projevy našich politiků v televizi se jen těžko daří křísit tradici státních svátků. I když je třeba říci, že některé svátky si svou tradiční tvář dokázaly zachovat (Velikonoce, Vánoce...), ale jde o ty,

které spojují rodinu a přátele, což má úplně jiný význam pro člověka, než ty svátky, které by měly být uctěny například četbou literatury, věnující se danému dni. Právě v tomto smyslu se k významu svátků vyjádřil i Jan Jandourek v MF Dnes. A tak jsou zde připomenuty ony státem vyzdvižené dny a události z let minulých, i když ne tak dávných.

První část této práce je věnována nejdůležitějším momentům české historie 20. století. S tím souvisí i národní problematika, historické vlivy na vývoj národa aj. Také je zde lehce rozebrán Mistr Jan Hus a jeho vlivy na naši společnost, včetně našeho sporu s Vatikánem. Další úsek je už věnován samotným státním svátkům. Jedná se o deskripci současných státních svátků a stručný výčet svátků, které se slavily za socialismu. A poslední oddíl se zabývá popisem způsobů měření času a jednotlivých druhů kalendářů a kalendářních roků.

1. Češi

1.1.Národ a historie

Národ antropologicky je určitá společnost lidí, žijících na společném území, mající společný jazyk, zvyky, kulturu, dějiny, život v určitých institucích a náboženství. Pakliže žije tento národ na společném území a toto území má hranice, které jsou zároveň hranicemi státu, pak je řeč o národním státu. Najít však „čistý“ národní stát, je jako hledat jehlu v kupce sena. Je to něco, co je přirozené, nevyhnutelné a dané. Národ vychází z potřeby člověka někam patřit a identifikovat se s nějakou určitou skupinou. Zároveň s tím, je však národ něco, co není hmatatelné a fyzické, je to tedy především něco, co vzniklo v našich hlavách a tím se „to“ stává ideologickou záležitostí. Národ je něco, co neustále vyrábíme a vytváříme našimi dějinami a bez tohoto vytváření by nemohl nadále existovat. A je potřeba se o něho starat, protože existuje jen uvnitř našich hlav.^{1, 2, 3} V jiné své publikaci Třeštík říká toto: „...Musíme národ aktivně vymýšlet stále znovu, stále znovu utvářet jeho podobu tak, aby odpovídala době a nárokům, které klade na občanské národní společenství.“⁴ „Čím více národ chápe své dějiny, tím lépe chápe sám sebe, a musí tedy vítat právě ty dějinné situace, které ho zbavují iluzí a které mu umožňují sebepoznání.“⁵ Dějiny jsou velice úzce spjaty s duchovní složkou lidstva a se zápasy a střety mezi těmito jednotlivými duchovními poli. Například křesťanství pojalo historii a dějiny lidstva jako komplexní celek, jako smysluplný proces, který má zásadní vliv pro dobu přítomnou. Není důležité, zda jsme zastánci, či odpůrci křesťanské víry, protože chtě – nechtě jsme jejími dědici a byli jsme (a možná i stále jsme) jí utvářeni.⁶

¹ TŘEŠTÍK, Dušan. Češi: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1999.

² TŘEŠTÍK, Dušan. Češi a dějiny v postmoderním očistci: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 2005.

³ RAK, Jiří. Bývali čechové--: české historické mýty a stereotypy. Vyd. 1. Praha: H, 1994.

⁴ Češi a dějiny v postmoderním očistci: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998s. 195.

⁵ HAVELKA, Miloš (ed). Spor o smysl českých dějin: 1938-1989. Vyd. 1. Praha: Torst, 2006, Havelka 2006: s. 208 .

⁶ Havelka, 2006.

I tak se většina národa snaží mít určité představy o tom, jak by měl jejich národ vypadat a kam by měl směřovat. Tyto představy se ale liší, například Američané snili a bojovali za svobodu a rovnost – stavovou, rasovou, náboženskou aj. a hleděli do budoucnosti. Kdežto u nás jsme vždy byli silně zahledění do minulosti, z níž jsme čerpali podklady pro budoucnost – minulost.⁷

Pro současné obyvatele Čech je ale i tak velice těžké uvědomit si vlastní národní identitu. Vezmeme – li jen to, co se v naší malé zemi událo během minulého století. Několikrát, a to je podstatné, se změnil jen samotný název země, lidé si prošli mnoha režimy, většinu času jsme nebyli sami sebou, byli jsme pod nadvládou cizích zemí. „Snad není druhé země v Evropě, která během padesáti let vystřídala všechny možné politické režimy a jejíž střední generace zakusila na své kůži politickou demokracii, národně střížený fašismus, klerofašistickou loutkovou vládu, nacistickou okupaci, přechodný režim socialistické demokracie, stalinský teror, destalinizovaný komunismus a reformní komunismus demokratického ražení.“⁸ Lidé museli cedit své výpovědi před přísné síto cenzury a neustále museli kontrolovat vše, co dělají, říkají, jak jednají, protože jinak jim hrozily různé postihy. Jestliže je národ a národní podvědomí něco, co se neustále vytváří, jak jsme ho mohli vytvořit kvalitní a silné, když jsme se nemohli ani k otázkám týkajícím se naší politické (a tudíž státní) budoucnosti dostatečně (ani nedostatečně) vyjádřit? „Československý stát prošel během padesáti let čtyřmi krizovými situacemi (1918, 1938, 1948, 1968) a vždy byla v sázce jeho suverenita. Ne jen jednotlivých vrstev, třídy či elity, ale sama existence státu a národa.“⁹

Jako společný prvek národa je na samém začátku uvedeno mimo jiné i náboženství, je však důležité, aby jedno určité náboženství vyznávala více než polovina národa, pokud ne, nejedná se o charakterizující společný prvek. Zároveň s tím, však je náboženství i často prvkem rozdělujícím. „Může a také rozděluje lidi, dokonce i národ, nalézající se uvnitř hranic jednoho státu.“¹⁰ K národu a jeho identitě, z toho vyplývá i k náboženství, se dá odvolávat k dosažení určitých politických cílů. Ale podle Masaryka

⁷ KOSATÍK, Pavel. České snění. Vyd. 1. Praha: Torst, 2010.

⁸ Havelka, 2006. s. 213.

⁹ Tamtéž, 2006. s. 209.

¹⁰ PAVLINCOVÁ, Helena, ZOUHAR Jan. T.G. Masaryk a česká státnost: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.-5. září 2007 v Brně. 1. vyd. Praha: Ústav T.G. Masaryka, 2008. s. 148.

by náboženství nemělo být využíváno k dosažení politických cílů. Podle něj je totiž náboženství věcí morální, oproti tomu politika ne.¹¹

1.2.Počátky České republiky

Se vznikem republiky v roce 1918 došlo k zásadní výměně rolí – prohodily si je národy vládnoucí a národy ovládané. Na českou národní identitu mělo bezesporu velký vliv Německo, ale i Rakousko – Uhersko. Je ale pravdou, že Němci na nás působili ve větší míře, s nimi jsme bojovali od pradávna, po dlouhá léta probíhalo pogermanizování. Které by, nebýt naší výhry v první světové válce, teprve dosáhlo nejvyšší úrovně a národní rysy by mizely, jako zatím nikdy. Nové hranice ČSR se určily podle starých hranic bývalé Koruny České, čímž pádem okolo tří milionů Němců zůstalo uvnitř našeho nového státu.¹² Z toho mimo jiné vyplývá, že ani my nejsme ten výše zmiňovaný, čistý Český národ. Na našem území byla přeci jen celá třetina Němců. Masaryk o budoucí „německé záležitosti“ přemýšlel už během války. Nový Československý stát hodlal budovat jako stát rovnoprávný a to i národnostně. A byl to on, kdo několikrát vyzýval Němce, aby přijali tento nový stát.¹³ Masaryk chtěl, aby se vymítla Havlíčkova myšlenka, že Němci jsou naším „věčným závažím“, a měl obavu z toho, že nás budou strhávat dolů, při každém pokusu o národní vzlet. A tak byl rozhodnut, vést veškerá veřejná a národní jednání nebo záležitosti sám s Čechy – bez Němců. Cítil je i jako faktor rozdvoující, který nás měl „na věčné časy“ rozdělovat. Tato myšlenka se ale Masarykovi přes veškeré snahy ve společnosti „mýtila“ jen s obrovskými potížemi. Zpočátku se Český stát „choval“, jako by v něm ani snad žádní Němci nežili a v politice se jevílo veškeré přehlasování Němců, jako otázka národní a osobní cti. S příslušností Němců na „našem“ území se pojí ještě otázka státu národního a národnostního. Národní stát jedná v zájmu vlastního národa, který hrdě přehlíží požadavky jiných národnostních menšin v něm žijících. Je ochoten vyslyšet nanejvýš

¹¹ T.G. Masaryk a česká státnost: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.-5. září, 2007 v Brně.

¹² Kosatík, 2010.

¹³ NEUDORFLOVÁ, Marie L. Češi a Němci v pojetí a politice T.G. Masaryka: sborník příspěvků z mezinárodní konference. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2004.

požadavky jednotlivců. Stát národnostní považuje všechny národy v něm žijící za rovnoprávné.¹⁴ Ale tak i přes Masarykovy snahy, jakožto prezidenta republiky, jsme my státem národnostním nebyli. Možná se mu podařilo dosáhnout tak nanejvýš zmírnění těchto napjatých národnostních vztahů a domluvení alespoň částečné (minimální) spolupráce.¹⁵

Avšak další česko – německý boj (obrazně i doslovně) přišel s druhou světovou válkou. Během okupace na naší morálce napáchali nacisté mnoho škody, pro znovu nabytý formující se stát to bylo obrovské ponížení. K tomu všemu po válce Beneš svými spisy vštípl českému lidu odplatu.¹⁶ „Když se v českém myšlení po roce 1945 zafixovala představa, že odvěta je normálním (a nikoli trapným) způsobem politického jednání, úroveň celého českého veřejného myšlení se tím zřítila o pár pater níž.“¹⁷ Snad v každém, ať už politickém nebo náboženském tisku vycházely články, vyjadřující obrovské opovržení Němci, kteří byli přirovnáváni k bestiím, vlkodlakům, národu ztělesňujícímu zlo a národu, kterému je nutno se pomstít. Byly zrušeny veškeré německé školy, německá produkce aj.¹⁸ Češi s každým dalším potlačením německých vlivů pocítili svobodu a volnost. Němci jsou zkrátka našimi nepřáteli už velice dlouhou dobu (staletí) a Češi s nimi vždy vedli boje: „Němec v českém národním vědomí vlastně mění jen svou uniformu.“¹⁹

Jazyk, jako další aspekt národa. Jazyk stejně jako kultura není stálý. S každou dobou se vyvíjí, rozvíjí a mění a to v poměrně krátkých časových úsecích. Po vzniku republiky probíhalo spoustu debat, týkajících se našeho společného jazyka. Jako nejlepší volba se jevil společný – československý jazyk, ve kterém by došlo ke spojení toho nejlepšího z obou jazyků. Vznikaly ale i teorie, že jak Češi, tak Slováci si ponechají i svůj původní jazyk, tudíž místo jednoho společného, budou v republice spisovné jazyky hned tři (čeština, slovenština a českoslovenština), což už by se mohlo jevit jako závažný problém. A kdyby se mluvilo v celém státě česky, vzrostlo by národní sebevědomí. Celá řada jazykovědců se také zabývala otázkou nahrazování

¹⁴Kosatík, 2010.

¹⁵ Češi a Němci v pojetí a politice T.G. Masaryka, 2004.

¹⁶ Kosatík, 2010.

¹⁷ Tamtéž. s. 260.

¹⁸ Tamtéž. s. 263.

¹⁹ Rak, 1994, s. 107.

nečeských slov správnými, českými, řešily se háčky a čárky, tvrdé a měkké znění slov, měkké a tvrdé i/y aj. Ve třicátých letech dvacátého století vyšli hned dva slovníky spisovné češtiny, které měly pomoci dostat do hovorové češtiny spisovná slova. Avšak po veškerých snahách o rozvoj krásy našeho jazyka, přišla druhá světová válka. V tu dobu na český národ byla tlačena ze všech stran pouze němčina a veškerá úsilí o zformování jazyka zůstaly opomenuty. Po osvobození se zase Češi teprve vzpomínali z hrůz války a prioritou pro ně logicky byla náprava škod a „zbavení se“ Němců, stejně jako před lety. Republika se celkově potřebovala navrátit k normálu.²⁰

1.3. Poválečné období

Namísto normálu však byla v jediných svobodných volbách po roce 1946 zvolena komunistická strana a to 40, 17 % hlasy. „Češi i Slováci si později mnohokrát stěžovali na vládu KSČ jako na zlo, které jim bylo „jaksi“ vnuceno zvenčí. Neměli však pravdu, a v tom spočívá velký průšvih českých novodobých dějin: ať byly volby v roce 1946 jakkoli omezené, byly přece jen volbami svobodnými a Češi – na rozdíl od Slováků – se pro vládu KSČ rozhodli dobrovolně a naprosto přesvědčivým způsobem.“²¹ Tito autoři navíc zmiňují fakt, že prožitky válečného období Čechů a válečné období Slováků se od sebe výrazně liší. Češi navíc od Slováků i cítili jakési zrazení jejich společného díla. Proti Slovákům byli zaujatí především komunisté. „Komunistické tažení proti Demokratické straně vyvolalo a posílilo v české společnosti nesprávné a dlouhodobé představy o Slovensku jako základně nepřátelských a protičeských živlů, usilujících o rozbití republiky.“²² Komunisté prakticky přebírali moc i nad všeobecným smýšlením Čechů. Svou definitivní moc ale přebrali nad všemi v únoru roku 1948. Poměrně záhy, však Čechoslováci rozpoznali zlo komunismu. Paradoxně však byla valná většina státu při volbách „pro“, v otázce jejich znovuzvolení. Ti, co však už nechtěli žít v jejich područí nebo jim dokonce hrozila smrt, či vězení,

²⁰ Kosatík, 2010.

²¹ KOCIAN J., PERNES, J., TŮMA, O. České průšvihy: aneb: Prohry, krize, skandály a aféry českých dějin let 1848 - 1989. Vyd. 1. Brno: Barrister, 2004. s. 178 – 179.

²² Tamtéž. s. 192.

utíkali do zahraničí. Z kraje to komunistům nijak nevadilo, pak ale s tím začali mít problém, protože někteří emigranti v zahraničí veřejně projevovali své plány a sice, postavit se KSČS. Komunisté tedy hranice urychleně uzavřeli a „uprchlíky“ začínali čím dál tím víc přísně trestat. Část našich hranic tvořila tzv. Železná opona, která rozdělovala východní a západní Evropu na dvě části. Další významnou událostí našich dějin byl proces s Miladou Horákovou, této záležitosti je však věnován odstavec o 27. červnu (den památky obětí komunistického režimu). Pak, dne 5. března 1953 se mnoha komunistům zhroutil svět, protože právě v tento den zemřel Stalin. A zatímco jinde po jeho smrti rychle pochopili, jak této smrti patřičně využít a pomalu se zbavovali jeho upomínek, u nás se velkolepě odhalil kolosální pomník na Letné. A tak jsme zase byli o něco pozadu...Až když bylo odstraněno Stalinovo tělo z mauzolea na Rudém náměstí, byla i u nás stržena socha gigantických rozměrů.²³

1.4. 60. léta a normalizace

Další významný rok je rok 1968. Pomalu opadal útlak padesátých let a atmosféra se začínala uvolňovat. Měnili se lidé ve vedení a obyčejní lidé se konečně mohli (i když zlehka) otevřeně vyjadřovat ke stavu společnosti, obnovila se svoboda slova a zlehka se rozvíjela demokracie. Toto období neslo poetický název: Pražské jaro.²⁴ „V milionech lidí – nejen Čechů a Slováků – vzbudilo jak obrovské naděje, tak obrovské zklamání. Myšlenka na spojení socialismu a demokracie v jeden celek byla tak opojná. Možnost, že se socialismu podaří dát „lidskou tvář“, se zdála tak reálná.“²⁵ Jenomže se situace přestávala líbit Sovětskému svazu a tak vyslal svá vojska na území Československa. „Smyslem akce bylo internacionální pomocí zabránit stále narůstajícímu kontrarevolučnímu vývoji a ohrožení socialismu v Československu.“²⁶ KSČ však s tímto krokem nesouhlasilo a vydalo prohlášení, ve kterém informuje veřejnost o překročení hranic a nevědomosti prezidenta i ostatních orgánů o tomto zákroku.

²³ KOCIAN, PERNES, TŮMA, 2004.

²⁴ VLČEK, Tomáš, Rok 1968 [online] , [cit. 29. 2. 2012], Dostupný z: WWW: <<http://www.totalita.cz/1968/1968.php>>.

²⁵ KOCIAN, PERNES, TŮMA, 2004, s. 279.

²⁶ BUCHVALDEK, Miroslav et. al. Československé dějiny v datech. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1986, s. 540.

Zároveň v něm vyzývá občany o klid a nekladení odporu. Dále informuje o tom, že nebyla povolána ani armáda, ani Bezpečnost ani Lidové milice.²⁷ Od konce války až do Pražského jara bylo národní sebevědomí pod bodem mrazu: „Do roku 1968 tedy převažovala kocovina z „nemožného národa“, jenž si „nechá vládnout hlupáky“, stojí „za zlámanou grešlí“ a věci podobné...“²⁸ Ale Pražské jaro na československou mentalitu mělo blahodárný vliv: „Posledních dvacet let českých dějin bylo sice mrskáno a bičováno způsobem, který se mohl zdát nevídaným a neslýchaným“...avšak nad tím mrskáním a bičováním trůnila hrdost a pýcha z toho, jací jsme teď kabrňáci, po vlastech českých zněla slova o našem velikém a věčném demokratismu a smyslu pro humanitu, odsudky nehumanity a nedemokracie...“²⁹ Ačkoli Rusové svým vpádem napáchali jisté zlo, národ se cítil stále částečně silný, ale byl si vědom toho, že končí jeho úsilí o další budování demokratického socialismu. Určitým důkazem toho jsou i demonstrace, které se konaly 21. srpna 1969. Ty byly zaměřeny nejen proti okupaci, ale i proti Husákově vládě. Politici však proti demonstrantům nasadili těžkou obranu, od bezpečnostních sil, přes lidové milice až po armádu. Tyto události byly tedy odbojem té části společnosti, která se odmítala smířit s pasivním přihlížením k postupnému ničení toho, v co v uplynulých letech tak nadšeně a rozhodně věřila. Boje byly však marné a republika byla kompletně vyčleněna z politického dění ve světě a to na dlouhých dvacet let. Hned druhý den po těchto snahách lidu byla legitimizována represe. Lidé se tedy ve svých masových demonstracích stáhli. Bylo ještě několik skupin, které stále proti takzvané normalizaci bojovali, ale neměli mnoho sil. Zároveň se však nedá říci, že by nebyly vůbec žádnou hrozbou, tak strana raději tyto skupiny rozpouštěla a „v případě nutnosti“ některé členy i pozatýkala.³⁰ Od tohoto roku, až do roku 1989 bylo Československo okupováno Rusy, kteří ho patřičně usměrňovali a „šikanovali“.

V sedmdesátých letech se zdála být normalizace z větší části téměř dokončena, ale pro sověty se vyskytl další problém: stále se objevovali další a další mladí lidé, vymaňující se i nadále režimu. Obvykle byli členy, nebo byli spojeni s nějakou

²⁷ PACNER, Karel. *Osudové okamžiky Československa*. 2. dopl. vyd. Praha: Albatros, 2001, 619 s. Klub mladých čtenářů (Albatros).

²⁸ BARTOŠEK, Karel. *Češi nemocní dějinami: eseje, studie, záznamy z let 1968-1993*. 1. vyd. Litomyšl: Paseka, 2003. s. 35.

²⁹ Tamtéž, s. 35-36.

³⁰ TŮMA, Oldřich; VILÍMEK, Tomáš. *Pět studií české společnosti po roce 1945*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008.

bigbeatovou kapelou a jejich inspirace přicházela ze západu - USA. Společnost těchto lidí byla označována za tzv. underground. Pro systém byly velké skupiny lidí, které spatřují svůj vzor v západu a ne normalizačním východu ohrožující. A tak jim neustále udělovali zákazy, ale big beat se i přesto (nebo spíše právě proto) stále rozvíjel. Nejslavnější a nejznámější tuzemskou kapelou té doby byli The Plastic People of the Universe. Ta systémovou pohodu a přehled narušovala nejvíce a tak byli na začátku roku 1976 její členové pozatýkáni, včetně ještě mnoha lidí. Začaly soudní procesy, avšak k překvapení „vedení“ se za zadržené postavila celá řada významných lidí – umělci, politici, společensky angažovaní lidé aj. Po vlnách protestů tak režim nakonec odsoudil jen čtyři členy kapely, všichni ostatní byli propuštěni. Na tento podnět bylo sepsáno prohlášení, které neslo název Charta 77. „Prohlášení Charta '77“ vzniklo jako programový dokument tří proudů české protikomunistické opozice: nezávislých intelektuálů, bývalých reformních komunistů a undergroundu. Formálně vycházeli její autoři z toho, že Československo podepsalo dvě smlouvy – Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, které však vládní úřady v praxi nedodržovaly. Charta '77 je volné neformální a otevřené společenství lidí..., které spojuje vůle jednotlivě i společně se zasazovat o respektování občanských a lidských práv v naší zemi i ve světě.“³¹ Pod tento dokument se podepsalo kolem dvou set padesáti lidí. Avšak lidé podepsaní pod tímto prohlášením začali mít velké potíže se systémem, který byl z tohoto počínu náležitě rozčarován. Byli vyhazováni z práce, zabavovaly se jim doklady od automobilů, včetně řidičského oprávnění, bývalo jim i vyhrožováno a často trávili dny ve vazbě. Byly zahájeny velké mediální útoky proti Chartě a jejím podepisovatelům. Tyto útoky byly vrcholně neetické a mediálně nekorektní. Socialisté zorganizovali shromáždění v Národním divadle, kam přizvali mnoho národních umělců, ti pak údajně museli podepsat tzv. Antichartu.³² „Lidská občanská práva se týkají člověka jako bytosti, jejíž existence se nevyčerpává pouhým okamžitým prožíváním a která žije v pospolitosti bytostí sobě podobných. Proto také nepokládáme zápas o prosazení těchto práv za marný, i kdyby jeho zjevné úspěchy byly sebeskromnější.“³³

³¹ PACNER, 2001. s. 481-482.

³² KOCIAN, PERNES, TŮMA, 2004.

³³ HAVELKA, 2006, s. 363.

1.5. Sametová revoluce

Předposledním, ale zato obrovským mezníkem 20. století Československé republiky se stal rok 1989 a jeho Sametová revoluce. Dne 17. listopadu uspořádali studenti demonstraci, jejímž smyslem mělo být připomenutí událostí, které se odehrály přesně před padesáti lety, kdy proběhl zásah proti českým studentům ze strany Němců a následné uzavření vysokých škol. Z tohoto důvodu dokonce dostala tato demonstrace i povolení k jejímu pořádání. Politici měli i přesto určité obavy o to, aby se demonstrace po vzoru okolních států nezvrhla v převrat a tak raději vydala příkaz k zamezení cest do centra města a na hrad. Zároveň s tím vydali prohlášení o tom, že se proti studentům nebude nijak zasahovat, avšak: „skutečnost, že tentokrát nemá k zásahu dojít, není řadovým příslušníkům vůbec formulována.“³⁴ Na „místo srazu“ přišlo mnohem více lidí, než se očekávalo a namísto vzpomínky na studenty z třicátého devátého se začala skandovat hesla o zrušení KSČ, StB, či Lidových milic, hesla o svobodě státu aj. Průvod dokonce změnil i svou naplánovanou trasu. K tisícům mladých lidí se postupně přidávaly další a další lidé, až vytvořili mnohatisícový průvod, který se vydal na Národní třídu. Zde však už čekaly v zástupech policejní jednotky a jednotky rychlého nasazení, všichni v plné zbroji a připraveni k zásahu. Lidé skandují dnes známá hesla jako „Máme holé ruce“, „Nechceme násilí“ a zaplují svíčky. Ozbrojené jednotky přesto zasáhnou a surově zmlátí několik studentů, včetně dívek a dětí a nakonec donutí demonstranty, aby se rozešli. Tento den však rozpoutá následné vlny dalších a dalších demonstrací. Byly vyhlášeny stávky vysokých škol, herci nehráli naplánovaná vystoupení a v celé zemi proběhla série protestů, které vedly až ke generální stávce. Mladá fronta a Svobodné slovo dokonce jako první vybočily a v pondělí otiskly neoficiální informace o masakru ze 17. listopadu. Ostatní deníky se stále drží komunistické diktatury. 25. listopadu se pořádá druhá největší demonstrace (okolo 750 000 lidí), tentokrát na Letné. Jakékoli pokusy o obhájení politiky KSČ byly účastníky demonstrace vypískány. 29. listopadu byla zrušena vedoucí úloha komunistické strany Československa.³⁵

³⁴ PACNER, 2001, s. 437 – 438.

³⁵ KOCIAN, PERNES, TŮMA, 2004.

A konečně poslední významnou událostí bylo rozdělení na samostatné Česko a Slovensko: „O půlnoci z 31. prosince 1992 na 1. ledna 1993 mizí z mapy světa Československo. Útvar, který se poslední dva a půl roku nazýval Česká a Slovenská Federativní Republika, se rozděluje na dva samostatné státy: na Českou republiku a Slovenskou republiku. Po 74 letech 2 měsících a 3 dnech společného soužití, přerванého dobou německé okupace českých zemí a fašistického Slovenského státu. Rozděluje se nikoliv chaoticky, jak se mnozí báli, nýbrž v klidu, přesně podle dohod, nicméně dohod, o jejichž ústavnosti někteří stále pochybují.“³⁶

A zkrátka naší národní situaci, nejspíše nejlépe vystihl opět Dušan Třeštík: „Jsme občané, to jest lidé, kteří se dohodli, že si pro hájení a spravování společných zájmů pořídí stát...Stála na počátku bratrovražda, k níž došlo 28. září 1935 na Staré Boleslavi, nebo skoro revoluce 28. října 1918? Další možnost je, že jsme si svůj stát vyhandlovali při celkem slušném rozvodu roku 1992...Československo nám zkrachovalo a zbyl nám po něm jakýsi zbytkový státeček. Čí vlastně jsme?“³⁷ Zároveň ale zmiňuje, že nejsme jediní, kdo si tímto nemůže být jistý.

³⁶ PACNER, 2001, s. 491.

³⁷ TŘEŠTÍK, 2005, s. 249.

2. Mistr Jan Hus jako sjednotitel i rozvraceč

Jan Hus (1370 - 1415) je bezpochyby velká a výrazná postava českých dějin. A právě on byl i tím, kdo způsobil jeden z prvních neválečných konfliktů 20. století v Čechách. Již od doby jeho života byli lidé, kteří se za něj stavěli a byli lidé, kteří stáli proti němu a tyto postoje jsou i tématem 20. století. Jeho život je vyučován od základních škol až po ty vysoké. Zasazoval se o mnoho změn v naší zemi. Jenomže s každou takovou výraznou osobou přichází i rozkoly v názorech mnoha lidí. A jak už bylo zmíněno - byli lidé, kteří Husa podporovali, uznávali a učili se od něho, byli i lidé, kteří ho odsuzovali a prohlašovali za kacíře.

A právě z tohoto důvodu přijel v roce 1990 do Prahy papež Jan Pavel II. a vyzval Čechy, aby přestali Jana Husa vnímat, jako někoho, kdo nás rozděluje, ale začali ho vnímat, jako spojující osobnost. Na tento podnět byla pak v roce 1993 v Německu svolána první konference s názvem „Jan Hus mezi epochami, národy a konfesemi“ a zároveň byla kardinálem Miloslavem Vlkem ustanovena komise pro studium osobnosti a díla Mistra Jana Husa. Komise řešila otázky týkající se Husa a zároveň připravovala podklady pro chystanou konferenci ve Vatikánu k zahájení jubilejního roku 2000, na níž by se církev měla, jak řekl kardinál Miloslav Vlk, před vstupem do třetího tisíciletí vyrovnat se všemi omyly, které se staly v minulosti. Papež Jan Pavel II. pronesl projev, ve kterém promluvil o své potřebě vyjádřit lítost nad krutou mučednickou smrtí a nad následky této smrti, které nesly vinu na mnoha konfliktech a rozepřích mezi českými lidmi.³⁸

Rozdělování českého národa se začalo projevovat nejsilněji ve dvacátých letech 19. století. Na jedné straně pře byli stoupenci svatého Václava, převážně katolíci. A na straně druhé byla postava právě Jana Husa a za ní křesťané, liberálové a socialisti. Přičemž právě ti získávali nadvládu, jejímž vyvrcholením bylo vyvěšení husitského praporu na hradě v roce 1925.³⁹ Na stranu husitství se stavěl i první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Ten věřil, že naši obrozenci viděli smysl své snahy především v problému náboženském a v mravním očištění spojeném s vírou. Avšak tento

³⁸ Tamtéž, 2000.

³⁹ Tamtéž, 2000.

názor se setkal s názory odpůrců, kteří v národním obrození takový hluboký náboženský smysl neviděli. Ti především neviděli žádnou přímou návaznost obrozenců na reformátory, což je v podstatě hlavním faktorem, způsobujícím rozkol v názorech těchto dvou stran. Kdy na straně jedné je Masaryk a Emanuel Rádl, jakožto zástupci filosofie, a na straně druhé Josef Pekař, Josef Kaizl nebo Jaroslav Goll aj., jakožto zástupci české historiografie. Ovšem zpočátku mezi Pekařem a Masarykem nebyly žádné jiné spory než ty, týkající se otázky zhodnocení významu Husa a reforem. O tomto problému se Pekař vyjádřil prostřednictvím přednášky, ve které říká, že jeho generaci a v podstatě všem „dětem 19. století“ je Husova urputná snaha a bezmezná víra v podstatě cizí. A také, že si nemyslí, že by tedy měl on a ostatní měli právo slavit jeho i jeho dobu „po této stránce“ že zkrátka v tomto směru nejsme jeho přímými potomky a jeho národem.⁴⁰ Masaryk však s tímto vyjádřením nesouhlasil, podle něj naopak byly veškeré reformace od začátku duchovní záležitostí, ale především Masaryk nekladal tolika důraz na historii, jako například Pekař. Masaryk spatřuje přímý vztah Husa se současností, která z ní, podle něj logicky vyplývá. Například otázka demokracie – v ní spatřuje přímý vývoj – myšlenka rovnosti vzniká původně v křesťanství, myšlenka svobody se zase váže s husitostí. Tyto dva aspekty – rovnost a svoboda jsou základem demokracie. Čímž pádem má demokracie kořeny u husitů. Jindy zase demokracii popisoval jako něco, co není jen státní forma, ale „názor na život, který spočívá na důvěře v lidi, v lidskost a lidství“. Domníval se také, že jsme fyzicky i duševně demokratickým národem, ale pravdou je, že lidé se nerodí se zakořeněnou myšlenkou demokracie, lidé k ní musí být vedeni a musejí v ní být vychováváni.⁴¹ Masaryk však tuto pravdu nebral v potaz a tak historická věda Masarykovy závěry stále zpochybňovala, ale většina národní společnosti je přijala za své. Karel Koutský, český matematik a profesor na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně uvedl husitství, jako předchůdce socialistických teorií. Blížící se pětisté výročí Husovy smrti vyvolalo plno emocí. T. G. Masaryk si tento den zvolil jako den pro zahájení odporu vůči Rakousku. Tím manifestoval, že jsme vedeni duchem husitským. A právě tento den byl v roce 1925 zařazen mezi státní památné dny a zároveň byly na tento den chystané velké oslavy. Čímž si ale republika do jisté míry znepřátelila Vatikán, který žádal o zrušení těchto oslav. Jelikož ho však Praha odmítala vyslechnout, přerušil své určité diplomatické styky s republikou. Odmítal totiž tyto události pojmout,

⁴⁰KALISTA, Zdeněk. Josef Pekař. Vyd. 1. Praha: Torst, 1994.

⁴¹BAUER, Jan. Češi na cestě stoletím: příběhy, osudy, dramata. Český Těšín: Agave, 2001.

jako události radostné a oslavné, poněvadž byl Hus ve Vatikánu stále brán za kacíře a šířitele nepravdy. Katoličtí přívrženci dokonce pořádali protestní akce na podporu zrušení oslav. Všechno však marně, oslavy se konaly a účastnilo se jich mnoho významných politiků té doby, v čele s prvním prezidentem T. G. Masarykem. Účast politických zástupců spolu s prapory s kalichy církev pobuřovala snad nejvíce. Avšak Československý tisk i nadále vybízel lid k oslavám. Spory mezi ČSR a Vatikánem trvaly ještě zhruba dva roky, do doby, než se ustanovil jakýsi kompromis, spočívající v umírněnější formě oslav. Husitství posléze začala využívat i Komunistická strana Československa. Husity považovala za své přímé předchůdce a první oslavy výročí se tato strana zúčastnila pod heslem „Hus a první komunisté v Čechách.“⁴² V zásadě ale, jak tvrdí Třeštík, nemá ani Mistr Jan Hus ani Cyril s Metodějem ani další podobné historické postavy pro dnešní dobu nijaký zásadní význam v rámci oslavných dnů, tvrdí, že jde o svátky, které jsme zdědili po „federálu“. Význam měly v první republice, kde si republika jejich prostřednictvím odbývala boje mezi pokrokem (evangelicko – husitským) a tradicí (katolickou). V dnešní době o našem státu ale neříkají nic pro nás důležitého.⁴³

⁴² RAK, 1994.

⁴³ TŘEŠTÍK, 1999.

3. Státní svátky a významné dny ČR

3.1. Současné svátky

Lidé od pradávna různě oslavovali přírodní děje, které během svého života vypožorovali, čímž dali základ běhu roku. Kmeny a národy z celého světa si tak (byť každý z nich svým specifickým způsobem) vytvořili určité časové údaje. Do těchto údajů pak mimo oslavy přírodních dějů a procesů zakomponovali také oslavy a připomínky dějů a procesů historicky významných pro tu kterou společnost.⁴⁴ V České republice se také každoročně slaví různé státní svátky, připomínající významné dny, události a postavy z historie naší země.

V dnešní době máme jako státní svátky uvedeno těchto sedm dní:

- 1. leden – Den obnovy samostatného českého státu
 - 8. květen – Den vítězství
 - 5. červenec – Den slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje
 - 6. červenec – Den upálení mistra Jana Husa
 - 28. září – Den české státnosti
 - 28. říjen – Den vzniku samostatného československého státu
 - 17. listopad – Den boje za svobodu a demokracii.
- Čtyři z těchto sedmi dnů úzce souvisí s moderními dějinami České země.

1. leden je spojován s oslavami dne obnovy samostatného českého státu. V roce 1992 se konaly teprve druhé parlamentní volby, které rozhodly o dobrovolném rozpadu společného státu. „Posledním úderem hodin o půlnoci 31. prosince 1992 zanikla Česká a Slovenská Federativní Republika. Pro mnohé občany obou republik to bylo uskutečnění jejich snu, pro jiné naopak velké zklamání.“⁴⁵ Prezidentem České republiky se stává Václav Havel, bývalý prezident Českoslovenka a slovenským prezidentem se

⁴⁴ KIRSTE, Reinhard; Herbert SCHULTZE; Udo TWORUSCHKA. Svátky světových náboženství. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2002.

⁴⁵ HARENBERG, Bodo. Kronika lidstva. 1. vyd. Bratislava: Fortuna Print, 1992, s. 1131.

stal Michal Kováč. Avšak tento svátek se slaví až od roku 2001, do té doby byl slaven pouze jako Nový rok, s nímž je spojena převratná většina oslav.

8. květen – jedno z nejzásadnějších dat naší novodobé historie. Dne 5. 5. 1945 vypuklo v Praze ozbrojené povstání českého lidu proti německé nadvládě. V tento den začal Český rozhlas vysílat výhradně česky, na jeho budově se objevila československá vlajka a navíc byli obyvatelé Prahy vyzýváni ke stavbě barikád na ulicích. Díky tomu znemožnili pohyb německých tanků. Mezitím Československu přicházeli na pomoc spojenecká vojska a Rudá armáda. Pražané se však s Němci poprali téměř sami, až na nemalou pomoc takzvaných Vlasovců – příslušníků ruské osvobozené armády. Tyto boje vyvrcholili právě 8. květnem, kdy Česká národní rada uzavřela dohodu s německým velením o kapitulaci německých jednotek. Ruská armáda se dostala do Prahy až 9. května a válka se tak ukončila definitivně. Ruská armáda si „vynutila“ znovupodepsání kapitulace Německa.^{46, 47} Lidé byli vedeni k tomu, aby věřili, že to byli právě Rusové, kdo je zachránili. Například v brožůře vydávané Kulturně propagačním oddělením KSČ Pásmo – Květen 1946 stojí: „Ještě před rokem velká část naší republiky byla v moci fašistických okupantů. Od východu rychle postupovala Rudá armáda, osvobozujíc město za městem, dědinu za dědinou. Celé Slovenskou už svobodně slavilo 1. máj. Právě v tento den byla osvobozena Moravská Ostrava. Rudá armáda dovršovala své gigantické dílo záchrany evropské civilizace od barbarského německého fašismu...Rudá armáda nepřinesla svobodu.“⁴⁸ Proto bylo za státní svátek Československé republiky roku 1951 prohlášeno právě datum 9. května a neslo název Den osvobození Československa Sovětskou armádou. V roce 1988 byl tento den prohlášen i za státní svátek Československé socialistické republiky. Teprve v roce 1991 se státní svátek přesunul na 8. květen. A později, byl zákon změněn: „1. V § 1 se slova „8. květen – Den osvobození“ nahrazují slovy „8. květen – Den vítězství“.“⁴⁹ Avšak Ludmila Klímová se k tomuto vyjádřila prostřednictvím periodika Moravskoslezský den

⁴⁶ Osvobození Prahy Rudou armádou byl mylný výklad komunistů. Německá vojska se z Prahy stáhla už 8. května večer a pouze na několika málo místech zůstali stále bojující příslušníci jednotek SS a vojáci, ke kterým se nedostal rozkaz o ústupu. Sověti tedy dokončili tyto malé boje, ale zásadní podíl na osvobození Prahy nemají (PACNER, 1997).

⁴⁷ PACNER, 1997.

⁴⁸ KOLEKTIV AUTORŮ, Pásmo – Květen 1946. Praha: Svoboda, 1946. s. 3

⁴⁹ Odbor 52, Zákon č. 101/2004 Sb. ze dne 10. února 2004 [online], [cit. 3. 2. 2012] Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/4748>> .

takto: „ Slavíme 8. květen jako výročí ukončení nejhoršího vraždění v dějinách lidstva. Ovšem kromě nás jej slaví už jen Dánové, Francouzi a Poláci. Zbytek Evropy zřejmě usoudil, že pro státní svátek se tento den jaksi nehodí. Koneckonců se jednalo o válku a těch bylo v evropských dějinách až příliš mnoho. Něco jiného by bylo, kdybychom měli jistotu, že to byla válka opravdu poslední, pak by určitě bylo co slavit. Takovou jistotu ovšem ještě dlouho mít nebudeme.“⁵⁰

5. červenec – den Slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje. Roku 863n.l. vyslal Byzantský císař Michal III. věrozvěsty a bratry Cyrila s Metodějem do Velkomoravské říše.⁵¹ Již před příchodem těchto apoštolů k nám bylo šířeno křesťanství skrze francouzské misionáře nebo irsko-skotské misie, ale toto křesťanství bylo šířeno v latině, takže se na Velké Moravě příliš neuchytilo.⁵² Až tito dva věrozvěsti – Cyril s Metodějem s sebou přinesli přeloženou bibli do staroslověnštiny, občanský zákoník a především abecedu a písmo. Povyšují slovanštinu na bohoslužebný jazyk.⁵³ Tito světci byli roku 1980 prohlášeni papežem Janem Pavlem II. za spolupatrony Evropy.

6. červenec – den upálení mistra Jana Husa. Tento den popíši poněkud obšírněji, poněvadž budu na téma Jana Husa navazovat i v jiných kapitolách. Tedy, Jan Hus původně působil i jako kněz, učitel, ale především se dostával do podvědomí jako kazatel v staroměstském kostele svatého Michala. Později Hus kázal v Betlémské kapli v Praze. Kázal tzv. prostou češtinou, protože většina obecnstva byla negramotná. Tehdy začal kázat o potřebě církevní reformy, která by se podle J. Wyclifa (podle kterého se Hus výhradně řídil) měla vrátit ke svým původním východiskům a apoštolské prostotě, mimo jiné i tím, že by panovník a šlechta zabavila církvi majetek.⁵⁴

⁵⁰ KLÍMOVÁ, Ludmila. Státem uznávané svátky v Česku opomíjejí tisícileté evropské tradice: Dnes nectíme dokonce ani svatého patrona. Moravskoslezský den. 2000, s. 5, ISSN 0862.643X.

⁵¹ HARENBERG, 1992.

⁵² Což ale popírá Třeštík, protože píše, že: „Morava přijala křesťanství nejméně o třicet až čtyřicet let dříve před příchodem byzantské misie. Moravany, především jejich aristokracii, k tomu nepřemluvíli žádní misionáři, rozhodli se sami, sami začali už v prvních desetiletích 9. století stavět své kostely a najímat k nim kněze z Bavorska, Itálie a Dalmácie. Bylo to vlastní rozhodnutí moravských knížat, která křesťanství chápala především jako součást prestižního životního stylu a také nového společenského pořádku – státu.“ (TŘEŠTÍK, 2005) Cyril s Metodějem, podle něj, pomohli toto snažení pouze dokončit a ještě více protlačit mezi nižší třídy.

⁵³ HAVELKA, 2006.

⁵⁴ ČORNEJ, P. Kdy, kde, proč a jak se stalo v českých dějinách. Vyd. 1. Praha: Reader's Digest Výběr, 2001.

Kritizoval mravní úpadek církve. Nakonec dostal zákaz kázání, on však kázal dál, čímž ztratil podporu i těch, u kterých ji až doposud měl. Hus se raději přestěhoval z Prahy na jih Čech, kde kázal dál prostému venkovskému lidu. Mezitím došlo k zasedání koncilu v Kostnici a Hus byl vyzván, aby se omluvil za své kacířství. Hus měl dvě volby. Volbu doživotního žaláře, omluví – li se a volbu upálení, neomluví – li se. Přes všelijaká vydírání se Hus neomluvil a tak byl dne 6. 7. 1415 upálen na hranici v německé Kostnici a jeho popel byl pak rozprášen do Rýna. Ještě týden před svou smrtí však mistr posílá ze svého žaláře dopis mistrům, bakalářům a studentům pražské univerzity: „Stůjte v poznané pravdě, která vítězí nade vším a sílu má až na věky.“⁵⁵ Z Husových ideálů vzchází pozdější další a další hrdinové naší země a zřejmě i právě proto byl den upálení tohoto muže zvolen za státní svátek.

28. září – den české státnosti. Svatováclavské posvícení je svátek pradávný, v 11. a 12. století šlo dokonce o státní svátek.⁵⁶ Kníže Václav byl na svou dobu velice vzdělaný a snažil se začlenit české knížectví do Svaté říše římské. Za svůj vzor si vzal evangelijní chudobu pro Krista, kde všichni jsou si rovni, nejsou rozlišovány třídy, nejsou otroci, všichni jsou pospolu v jedné říši s jedním císařem. Církev uvidí v mladém přemyslovci dobrého spojence.⁵⁷ Avšak v roce 935 n. l. byl kníže zavražděn jeho bratrem Boleslavem I. Ten se na bratrovraždě domluvil se skupinou svých věrných a ti pak Václava zabili. Důvodem vraždy jsou pravděpodobně politické důvody a to, že Boleslav nesouhlasil s bratrovou politikou.⁵⁸ Svatý Václav se zasloužil o šíření víry, stavěl i kostely v České zemi a je považován za státního patrona a ochránce národa a jeho řeči. V 17. a 18. století se také začalo používat označení „svatováclavské“ pro všechno, co nějak charakterizovalo náš národ (korunovační klenoty, jazyk...)⁵⁹ V roce 1729 byl církví oficiálně prohlášen za svatého⁶⁰. Jako státní svátek se tento den slaví až od roku 2000. Historik Dušan Třeštík se však pozastavuje nad názvem tohoto svátku – Den české státnosti. Uvádí i definici státnosti: „Státnost je tíhnutí občanů ke státu

⁵⁵ PÁNEK s. 115.

⁵⁶ TŘEŠTÍK, 2005.

⁵⁷ HAVELKA, 2006.

⁵⁸ ČORNERJ, 2001.

⁵⁹ RAK, 1994.

⁶⁰ old.hrad, Zákon 245/2000 Sb. o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu ze dne 29. června 2000[online], [cit. 22. 2. 2012], Dostupný z WWW: <<http://old.hrad.cz/president/Havel/svatek/index.html>> .

jakožto ke svému.“ Problém ale podle něj nastává v momentě, kdy si máme uvědomit, ke kterému státu, z těch, které jsme si založili, chceme tíhnout. Může to být buď ono české knížectví, vzniklé zavražděním zmiňovaného Václava, nebo Československá republika založená o měsíc a téměř tisíc let později Tomášem G. Masarykem, anebo dokonce samostatná Česká republika, která se se Slovenskem rozdělila teprve nedávno. Jenomže na datum rozdělení Československa (1. 1. 1993) připadá již výše zmiňovaný „den obnovy samostatného českého státu“ a tím se vracíme na samotný začátek této Třeštíkovy úvahy: Stát založený Masarykem nebyl český ale československý. Jediný samostatný český stát byl založen bratrovraždou. „Nejvýznamnějším symbolem přihlášení ke státu, české státnosti, se přitom stal svatý Václav, kníže, který ho nechtěl a musel být zabit, aby vznikl. Je to sice paradoxní, ale pravdivé.“⁶¹

28. říjen – den vzniku samostatného československého státu. „V dějinách každého národa je možno najít mezníky, které zasáhly osudovým způsobem do jeho života. Pro Čechy a Slováky je takovým historickým předělem říjen 1918, kdy se na troskách habsburské říše zrodil československý stát.“^{62, 63} Dne 28. října byl tzv. „Muži 28. října“ (A. Rašín, A. Švehla, J. Stříbrný, F. Soukup aj.) vyhlášen samostatný československý stát, kde byl za prezidenta zvolen Tomáš Garrigue Masaryk. V svolání národního výboru byla řečena věta o odvěkém snu československém a jeho vyplnění a o vstup do řady „samostatných kulturních států světa.“⁶⁴ Za státní svátek byl tento den prohlášen hned rok po této významné události 14. října 1919: „Dvacátý osmý říjen prohlašuje se za každoroční svátek státní. Zákon tento nabývá působnosti ihned.“⁶⁵ Roku 1925 dokonce bylo vyhrožováno pokutou až 10.000Kč za nedůstojnou zevní oslavu tohoto dne. S blížící se válkou se však tato nařízení o oslavách začínala ubírat jiným, méně důstojným směrem. V roce 1938 byl zákon upraven takto: „Státní svátek, připadající na den 28. října 1938, bude uctěn prací a neplatí pro něj ustanovení o

⁶¹ TŘEŠTÍK, 2005, s. 245 – 246.

^{62, 63} Toho dne vznikla prozatímní československá tříčlenná vláda, skládající se z politiků, kteří vedli významnou exilovou válku. Těmito byli Tomáš Garrigue Masaryk, dr. Edvard Beneš a generál dr. Milan Rastislav Štefánik.

PRŮCHA, Václav. Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2004. s. 21.

⁶⁴ MIKOLÁŠ, David, Muži 28. října[online], [cit. 22. 2. 2012], Dostupný z WWW: <http://www.davidmikolas.cz/dejepis/pracovni_listy/devitka/pl_22-ww1-muzi_28_rijna.pdf> .

⁶⁵ Česko. Zákon č. 555 ze dne 14. října 1919 jimž se prohlašuje 28. říjen za svátek státní. In Sbírka zákonů České republiky 1919, částka 115, s. 123.

nedělích.“⁶⁶ A v prvním válečném roce byl tento svátek samozřejmě zrušen úplně. 1939. Československá republika trvala dlouhých 74 let, od roku 1918 až do roku 1992, přičemž ve válečných letech 1939 – 1945 byla rozdělena na protektorát Čechy a Morava a Slovensko. Oslavy tohoto dne však nebyly komunisty ve 20. století obnoveny: „...vynořuje se otázka, proč tedy komunisté vznik Československa tak dlouho okázale ignorovali. Zřejmě proto, že první republika, bezpečně vzdálena v toku času, byla mýtem, se kterým bylo možno komunistickou šed' porovnávat.“⁶⁷ V tento den mimo jiné uděluje prezident České republiky od roku 1994 ve Vladislavském sále Pražského hradu státní vyznamenání, pokládá kytice k památníku svatého Václava na Václavském náměstí, k památníku T. G. Masaryka, účastní se přísahy hradní stráže aj. V dřívějších dobách se povinně vyvěšovaly státní vlajky. Tento svátek je v ČR považován za nejdůležitější.

17. listopad – den boje za svobodu a demokracii. Toto datum je považováno za počátek Sametové revoluce a významných politických změn. Tohoto dne uspořádali studenti v Praze manifestaci, kterou však brutálně napadla Veřejná bezpečnost. Událost, která rozpoutala vlnu protestů a ukončila tak komunistickou vládu v Československu. „Zákonem č. 167/1990 Sb., byl 17. listopad stanoven významným dnem ČSFR jako Den boje studentů za svobodu a demokracii, od roku 2000 je podle zákona č. 245/2000 Sb., slaven jako státní svátek České republiky – Den boje za svobodu a demokracii. Od roku 2001 je státním svátkem také ve Slovenské republice.“⁶⁸ Více o tomto dni je v kapitole „Národ a historie“.

⁶⁶ Česko. Vládní nařízení č. 241. ze dne 14. října 1938 o dni 28. října 1938. In Sběrka zákonů České republiky 1938, s. 1068.

⁶⁷ JANDOUREK, Jan, Rozpaky nad narozeninami českého státu: Lidé stále ještě rádi slaví, ale nechápou, proč oslavovat stát, který již před deseti lety zanikl. MF Dnes. 2002. roč. 13, č. 250, s. B/4. ISSN 1210-1168.

⁶⁸ old.hrad, Zákon 245/2000 Sb. o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu ze dne 29. června 2000 [online], [cit. 1. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://old.hrad.cz/president/Havel/svatek/index.html>>.

3.2. Současné dny významné a ostatní svátky

Kromě státních svátků jsou v České republice i dny významné a tzv. ostatní svátky. Významnými dny jsou:

27. leden – den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti

8. březen – mezinárodní den žen

12. březen – den přístupu České republiky k Severoatlantické smlouvě (NATO)

5. květen – květnové povstání českého lidu

27. červen – den památky obětí komunistického režimu

11. listopad – den válečných veteránů.

27. leden. „Valné shromáždění OSN přijalo dne 1. listopadu 2005 jednomyslně rezoluci 60/7 nazvanou „Připomínka holocaustu“. Rezoluce stanoví, že 27. leden bude na celém světě každoročně připomínán jako Mezinárodní den památky obětí holocaustu. V ten den v roce 1945 osvobodila armáda tehdejšího Sovětského svazu největší nacistický koncentrační tábor v polské Osvětimi. Oficiálně se k připomínce dne holocaustu přihlásila již řada zemí světa, včetně České republiky.“⁶⁹

8. březen – Mezinárodní den žen. V roce 1909 se v New Yorku vzbouřily tamní švadleny a zahájily demonstraci. Tento den se stal státním svátkem po celém světě a slaví se podle OSN od roku 1911. Roku 1977 byl tento den prohlášen za „Den boje za práva žen a mezinárodní mír“.⁷⁰ Tyto ženy bojovaly především za volební právo a zlepšení pracovních podmínek. U nás bylo toto právo zavedeno v roce 1918.⁷¹ Dnes je tento den mylně chápán spíše jako komunistický svátek, proto nemá ve společnosti takovou oblibu.

⁶⁹ OSN, Holocaust - vzdělávací programy 2012[online], [cit. 5. 3. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/osn-cr/pro-skoly/?i=367>> .

⁷⁰ GEBRIANOVÁ, Jana; ŠIMOVÁ, Helena, Kalendárium 2006. Zlín, 2005, 52 s., ISBN 80-239-5703-1, s. 8.

⁷¹ ČT 24, MDŽ se vrací ke svým americkým kořenům, [online], last renovation 8. 3. 2010, [cit. 21. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/83114-mdz-se-vraci-ke-svym-americkym-korenem/>>.

12. březen - den přístupu České republiky k Severoatlantické smlouvě (NATO): 4. března 1948 se sešli zástupci pěti různých zemí (Belgie, Francie, Lucembursko, Nizozemsko a Velká Británie) v Bruselu, kde následně společně navrhli a schválili podmínky pro vznik smlouvy o vzájemné spolupráci. A tak mohla dne 4. dubna 1949 – vzniknout smlouva už oficiální, nesoucí zkrácený název NATO⁷², ke které se postupně připojovaly další a další státy (mj. Belgie, Dánsko, Francie, Kanada, Nizozemsko, Island, Itálie, Norsko, Lucembursko, Portugalsko, Velká Británie a Spojené státy) . 12. března 1999 se k těmto již stávajícím státům připojila ještě Česká republika, Maďarsko a Polsko a tak se také staly členy NATO.⁷³

5. květen – květnové povstání českého lidu. Tímto dnem byly zahájeny vzpoury českého obyvatelstva proti německé okupaci, ukončeno bylo 8. května podpisem kapitulace německých jednotek a jejich následné stažení z našeho státu. Více viz odstavec o 8. květnu.

27. červen – den památky obětí komunistického režimu. V tento den byla v půl šesté ráno popravena JUDr. Milada Horáková. Celý život se aktivně zapojovala do politiky a vystupovala proti komunistické straně. Stávala se stále více nepohodlnou. Později, po roce 1948 byla dokonce zbavena korespondence, byla neustále sledována a začali být zatýkáni lidé z jejího okolí. 27. září 1949 si StB přišla domů pro Bohuslava Horáka, jejího manžela a vzápětí do kanceláře pro Miladu Horákovou. Horáková byla vyslýchána a mučena, chtěli, aby přiznala, že je ve spojení s americkou rozvědkou a že chystá násilný převrat a válku. Policie pak vnikla do bytů dalších bezmála čtyři sta lidí a pozatýkala je. 31. května 1950 začal proces, nesoucí název Horáková a spol., Miladě Horákové byl udělen trest smrti, s tím, že byla odsouzena jako hlava protistátního spikleneckého centra. Spolu s ní byli k smrti odsouzeni další tři muži, další čtyři dostali doživotí... Odsouzení k trestu smrti podali žádost o udělení milosti tehdejšímu

⁷² NATO – North Atlantic Treaty Organisation (Organizace severoatlantické smlouvy). V této smlouvě je jedním z nejdůležitějších odstavců odstavec č. 5, který říká, že bude – li napadena kterákoli z členských zemí, uplatní ostatní země své právo na kolektivní nebo individuální obranu [Radek Korčák, Vybrané akce[online], [cit. 8. 3. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.zelenazirafa.cz/modules/piCal/?cid=4&smode=Weekly&action=View&event_id=0000001024&caldate=2011-3-9>].

⁷³ ICV, 10. výročí členství České republiky v NATO [online], [cit.8. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://icv.vlada.cz/cz/tema/10--vyroci-clenstvi-ceske-republiky-v-nato-57819/>> .

prezidentovi Klementu Gottwaldovi. Jediná Horáková jí nepodala. Podala jí za ní její dcera a otec. Všem třem mužům bylo na žádost vyhověno, ale ne Horákové.^{74 75}

„Poprvé v dějinách československého státu měla být popravena žena. Z celého světa přicházely protesty proti rozsudku a žádosti o milost.“⁷⁶ Milada Horáková i tak byla 27. června popravena.

11. listopad – den válečných veteránů. Tohoto dne roku 1918 byla ukončena první světová válka. Jenom v tomto boji válčilo na 70 milionů mužů, z nichž 8 – 9 milionů v bojích zemřelo. Další 3 miliony civilistů bylo zabito a k tomu navíc kolem čtyř milionů lidí zemřelo při následných nepokojích.⁷⁷ Právě v tento den bychom si tedy měli připomenout všechny hrdiny všech válek. Všechny padlé i přeživší vojáky. V tento den se různě na světě na pomníčky a památníky pokládají vlčí máky, jako symbol padlých vojáků, podle básně kanadského vojenského chirurga, jež přišel v bojích o přítele. I když u nás vlčí máky nezískaly tradici, jsou i tady oficiálně brány jako symbol tohoto dne. U nás se konají pietní akty, kterých se zúčastňují státníci a vojáci.⁷⁸

Ostatní svátky jsou stejně tak jako státní svátky dny pracovního klidu. V České republice máme šest takových svátků:

1. leden – Nový rok

Velikonoční pondělí (jedná se o pohyblivý svátek, přesné datum se každoročně mění)

1. květen – svátek práce

24. prosinec – Štědrý den

25. prosinec – 1. svátek vánoční

26. prosinec – 2. svátek vánoční.

⁷⁴ KOCIAN, PERNES, TŮMA, 2004.

⁷⁵ DOUDOVÁ, Milena. Velké ženy české. Vyd. 1. Praha: Knížní klub, 1997.

⁷⁶ TŮMA, VILÍMEK, 2008, s. 85.

⁷⁷ PACNER, 2001.

⁷⁸ Dom, Den válečných veteránů lidem mnoho neříká. Nevážíme si padlých? [online], [cit. 15. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://zpravy.ihned.cz/lehke-zpravy/c1-39037090-den-valecnych-veteranu-lidem-mnoho-nerika-nevazime-si-padlych>>.

MOCR, Den veteránů 2011[online], [cit. 15. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/veterani/den-veteranu-2011-62122/>>.

1. leden – Nový rok. 1. leden je jednak spjat s nástupem nového roku, ale zároveň má mnoho významů jiných, například náboženských: „Nový rok je též svátkem Obřezání Páně, popř. Jména Ježíš. Připomíná křesťanům Ježíšův židovský původ i to, že křesťanské náboženství vyrostlo z židovské tradice.“⁷⁹ „Slavení Nového roku jako kalendářního dne v lidové tradici příliš nezakotvilo. Veškerá pozornost, včetně motivů novoročních, byla vyčerpána časem vlastních Vánoc. Teprve 20. století a moderní život s vlivy sousedních zemí přinesly tradici slavení posledního večera roku na Silvestra, s přemírou jídla a pití, metáním prskavek a světlic o půlnoci, kterými se starý a nový rok výrazně odděluje.“⁸⁰ Média v padesátých letech minulého století pojímaly silvestrovské oslavy jako vrchol své zábavné a estrádní složky a přispěly tak k rozšíření silvestrovských oslav ve společnosti.⁸¹

Velikonoční pondělí: „Velikonoce jsou v celém křesťanství největším a nejstarším svátkem – jsou slavností Zmrtvýchvstání Páně a vítězství života nad smrtí, tvoří základ křesťanské víry. Termín Velikonoc je stanoven na první neděli po jarním úplňku (mezi 21. březnem a 25. dubnem).⁸² Název Velikonoce vznikl z „Velké noci“, tedy noci, kdy Kristus na kříži vstal. Tomuto předchází půst (svatý týden), ten trvá od Květné neděle (příjezd Krista do Jeruzaléma). V tomto týdnu jsou ještě známé dny: Škaredá středa⁸³, Zelený čtvrtek⁸⁴, Velký pátek⁸⁵ a Bílou sobotu⁸⁶.⁸⁷ „Celý předvelikonoční týden bývá označován jako pašijový či svatý, povelikonoční jako bílý týden (hebdomada alba). Velikonoční pondělí není u nás pracovním dnem.“⁸⁸

První 1. máj u nás proběhl v podobě protestního průvodu dělnické třídy, a to po vzoru USA, kde tyto nepokoje proběhly o několik málo let dříve. Dnes je tento den

⁷⁹ KIRSTE, SCHULTZE, TWORUSCHKA, 2002, s. 47.

⁸⁰ LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Čtvero ročních dob v lidové tradici. Praha: Petrklíč, 2007. s. 116.

⁸¹ TŮMA, VILÍMEK, 2008.

⁸² KIRSTE, SCHULTZE, TWORUSCHKA, 2002.

⁸³ Škaredá proto, že v tento den Jidáš poprvé zradil Ježíše. Podle tradice by se lidé však právě v tento den neměli „škaredit“, aby jim tento rys nezůstal po celý rok (Čtvero ročních dob v lidové tradici. s. 26).

⁸⁴ Vysvětlení, proč je Zelený čtvrtek zelený, je hned několik. Od zelenání jara, přes pojídání zelených pokrmů až po přetvoření staroněmeckého výrazu pro nárek – grien na grünen, tedy zelený. Na tento den připadá poslední večere páně (LANGHAMMEROVÁ, 2007).

⁸⁵ Den samotného ukřižování Krista (LANGHAMMEROVÁ, 2007).

⁸⁶ V tento den se provádějí křty – voda a bílá roucha, do kterých se lidé jdoucí ke křtu oblékali. Tyto dva faktory daly vzniknout názvu Bílá sobota (LANGHAMMEROVÁ, 2007).

⁸⁷ LANGHAMMEROVÁ, 2007.

⁸⁸ KLÍMA, 1998, s. 94 – 95.

považován za socialistický svátek, ačkoli vznikl ještě před tím, než zde začal režim působit. I tak se dnes prakticky neslaví, jen občas se vyskytnou organizace, které tento den využijí ke kampaním za lepší pracovní podmínky. V dobovém socialistickém myšlení je 1. květen, svátek práce, zobrazován následovně: „Kdysi den jenom nejuvědomělejší části dělnické třídy, je dnes svátkem všeho pracujícího lidu, svátkem celonárodním. Jeho historie ukazuje názorně, jak se změnilo postavení dělnické třídy. Dělnická třída, kdysi vysmívaná mocnými starého světa, se stala nej přednější složkou národa, jeho vedoucí silou a představitelkou, která nejlépe hájí zájmy všech pracujících vrstev, zájmy celého národa.“⁸⁹ Nebo například: „Mesiac máj považuje náš ľud symbolicky za miesiac lásky, v dejinách svetového robotníckého hnutia jeho prvý deň však poznáme aj jako manifestáciu nenávisti. Nenávisti voči kapitálu, voči vykorisťovateľom, ktorí sa v snahe o maximálny zisk nikdy nerozpakovali použiť všetky možné prostriedky, aby zotročili proletariát, aby ho prinútili pracovať za minimálne mzdy. Pred 84 rokmi takto krvavo potlačili odpor robotníkov v Chicagu, čo dalo podnet na každoročnú solidárnu manifestáciu pracujúcich celého sveta proti zotročovaniu prácou.“⁹⁰ Výťažek z titulního článku novin vycházejících za komunismu se celý nesl v tomto burčujícím duchu. Hned jednu celou třetinu této titulní strany zabírá obrovská rudá ruka svírající srp a kladivo a za níž jede traktor kolem továrních komínů. Nad tímto stojí nadpis celých novin: „Nech žije 1. máj, sviatok pracujúcich celého sveta!“ V jiných novinách toho dne a toho roku, je zase namalován dělník hrdě vzhlížející vzhůru. Během druhé světové války byl tento den využíván i k připomínce lidí, kteří byli zavražděni nebo umučeni v mučírňách gestapa, ale i těch, kterým se podařilo včas utéct za hranice země. Také v tento den vycházely v ilegálním tisku (Rudé právo) články, motivující český lid k pomstě a ještě větší nenávisti vůči Němcům.⁹¹

24. prosinec – Štědrý den. Jedná se o večer před dnem narození Krista. V tento den se drží přes den přísný půst a večer se podává honosná večeře. Už od 14. století zajišťovali hospodáři „potěchu“ svým rodinám. Dávalo se i zvířatům více krmiva než jindy atd.⁹² S tímto dnem je spjat vánoční stromek, pod který se dávaly dárky. Ve druhé

⁸⁹ Pásmo – Květen 1946. s. 3.

⁹⁰ JANOVIČ, Jan, Práce – zdroj istoty a zmyslu života. Rolnické noviny. 1974, roč. 29, č. 102, s. 1

⁹¹ Pásmo – Květen 1946.

⁹² FROLEC, 1989.

polovině 20. století začal teprve ve větší míře pronikat do lidových vrstev rozsvícený (Kristus – světlo světa, proto se stromky rozsvěcí) a od té doby se pouze mění způsoby jeho zdobení.⁹³ Ozdobený stromek pochází městského prostředí Německa 17. století. Každopádně s tímto je spojené i obdarovávání blízkých, přičemž dary do domácností přináší „Ježíšek“⁹⁴. V padesátých a šedesátých letech, za dob komunismu, se jevil takový Ježíšek jako nepohodlný, protože nevyhovoval materialistickým ideologům (propojenost s křesťanstvím, jeho nezachytitelnost): „Náhradou za Ježíška, který přinesl dárky a rozzářil stromeček, se měl stát z Ruska importovaný Děda Mráz, moudře rozprávějící s dětmi...Vánoční trhy byly označovány jako Trhy Dědy Mráze...Celá kampaň však skončila naprostým fiaskem a Ježíšek zvítězil na celé čáře, když Dědu Mráze jako osoby přinášející dary neakceptovali ve větší míře ani členové KSČ.“⁹⁵ Po těchto neúspěších se posílilo vnímání Vánoc jako svátku konzumu, což už ale platilo i v celé Evropě a platí dodnes.⁹⁶ Kromě nákupů jídla, pití a darů jsou ale s Vánocemi spjaty i tradice finančně nenáročné. Společně s narozením Krista se blíží konec roku, což souviselo s věštěním budoucnosti – házení pantofle, lití olova, pouštění lodiček ze skořápek ořechů aj.

25. prosinec - Tento den v sobě kloubí předkřesťanské projevy lidové víry a obřadů s pozdější křesťanskou myšlenkou narození Krista, jež je popisováno v Bibli. Pohanské obřady byly spojené se zimním slunovratem, tedy koncem zimy a vidinou nového života, spjatého s navrácením Slunce. Byla zde i silná představa výhry života (světla) nad smrtí (tmou). Církev toto „Slunce“ nahradila Kristem, jakožto Sluncem sestoupeným na zem. Časem se však tyto dvě podoby spojily dohromady i přes to, že církev se snažila o úplné vymýcení pohanských zvyklostí spojených s tímto datem. Dnes už jsou ale tak úzce propojené, že se prakticky nedají oddělit. Slavnosti spojené s narozením Krista se poprvé uskutečnily roku 354. Dni narození Krista předchází tzv. advent (lat. adventus tzn. příchod), jemuž dala název církev, a jsou to čtyři přípravné

⁹³ LANGHAMMEROVÁ, 2007.

⁹⁴ Langhammerová také uvádí, že tento zvyk se vžil ve 20. století a nadělování darů je vyjádřením přátelského vztahu, lásky a pozornosti. Z počátku se obdarovávaly především bohatší vrstvy obyvatelstva a ve všech vrstvách pak děti. Kvantu krásně zabalených darů, které většina rodin nachází pod stromkem dnes, je trendem teprve nedávným.

⁹⁵ TŮMA, VILÍMEK, 2008, s. 241.

⁹⁶ Tamtéž, 2008.

týdny, kdy lidé čekají na příchod spasitele.⁹⁷ V tuto dobu se držel půst, jako důkaz sebeovládání a projev vnitřní síly. V této době se také nekonalý zábavy a svatby. V době před Vánocemi se také začaly objevovat různé postavy – sv. Barbora, sv. Mikuláš, sv. Lucie aj. Mimo jiné je toto datum spojeno s uctíváním zemřelých, což mělo zajistit bezpečí a zdar v hospodářství.⁹⁸ S Vánocemi je ale především spjata půlnoční, neboli jitřní mše svatá, která se koná vždy o půlnoci mezi 24. a 25. prosincem.⁹⁹

26. prosinec – 2. svátek vánoční. Tento den je věnován svatému Štěpánovi a jeho skutkům, jenž byl prvním křesťanským mučedníkem. Byl ukamenován před hradbami Jeruzaléma za svá tvrzení ohledně Ježíšovy smrti. V současné době je tento den spojen se mší, koledou, živým betlémem v Praze aj.¹⁰⁰

Avšak Češi si své státní svátky připomínají stále méně a méně. „Zatímco v rodinném kruhu se má za to, že slavit svátky je správné a zanedbávat je se nesluší, zcela jinak je tomu u svátků státních. V rodině je oslava spojena s bohatým stolem, dárky, navozením atmosféry a zvýšenou účastí členů rodiny. Setkávají se i ti, kteří na to jinak po celý rok nemají čas. V případě státního svátku je jedinou změnou to, že lidé dostanou volno. To využijí k účelům, které s obsahem svátku samého nikterak nesouvisí...Ztratil moderní člověk zcela smysl pro rituály? Z původních náboženských rituálů vázaných s cyklickými svátky, jako jsou Vánoce a Velikonoce, zůstaly jen jakési podivné útvary...Právě takoví podivní kříženci ukazují, že lidé slavit chtějí. Ale je třeba, aby svátek a slavnost nějakým způsobem souvisely se soukromým životem, především rodinným.“¹⁰¹

⁹⁷TOUFAR, Pavel. Vánoce. Vyd. 2., v Akcentu 1. Třebíč: Akcent, 2001, 247 s. ISBN 80-726-8204-0.

⁹⁸FROLEC, Václav. Vánoce v české kultuře. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1989, 439 s. ISBN 80-702-1018-4.

⁹⁹LANGHAMMEROVÁ, 2007.

¹⁰⁰ČT 24, Koleda, koleda, Štěpáne...[online], [cit. 22. 2. 2012]. Dostupný z WWW:

<<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/76382-koleda-koleda-stepane/>>.

¹⁰¹JANDOUREK, Jan, Rozpaky nad narozeninami českého státu. MF Dnes. 2002. roč. 13, č. 250, s. B/4. ISSN 1210-1168.

3.3. Socialistické státní svátky

V archivních fondech společenských organizací z období 1945 – 1989, které byly inventarizovány ve Státním oblastním archivu v Plzni, byly informace o svátcích, které se v tomto období slavily. Jejich souhrn sepsal Michael Pešťák do Ročenky státního oblastního archivu v Plzni, rok 2007. Uvedl zde jednotlivé dny, které se slavili a také způsoby jejich slavení.¹⁰²

A tedy: v tomto období byly dny, které se slavily a připomínaly každoročně, pak byly takové, které se připomínaly například jednou za pět let. Nejvýrazněji se však slavila výročí, která byla nějak významná pro režim. V tomto seznamu však nejsou uvedena úplně všechna, nenalézají se zde výročí, jež měla příliš malý význam a to už za dob socialismu a také zde nejsou osobní výročí představitelů státu. Vzato chronologicky, prvním pravidelným výročím bylo „Vítězství slovenského pracujícího lidu“ neboli „Vítězný únor“. Tento den se slavil 25. února a šlo o absolutní dovršení komunistického puče v roce 1948, kdy došlo k tomu, že tu začala vláda národně socialistické strany.¹⁰³ Jeho oslavy spočívaly v povinném vyvěšování vlajek, náležité výzdobě, pořádání slavnostních schůzí a shromáždění a udělování vyznamenání. Na den 1. března zase připadal tzv. „Měsíc knihy“ a spočíval ve školní propagaci knih a čtenářství. Dále již zmiňovaný a do současnosti slavený 8. březen a MDŽ, kdy byly vybírány ženy, kterým bylo udělováno vyznamenání za určitou činnost. 28. březen, jako připomínka narození J. A. Komenského (r. 1592), nesl název Den učitelů a opět byla udělována vyznamenání učitelům. Název „Den kosmonautiky“ si nesl 12. duben a vyjadřoval vzpomínku na první let člověka do vesmíru (Jurij Gagarin – sovětský kosmonaut, roku 1961). Připomínán byl prakticky jen médií. Svůj den si vysloužil i Vladimír Iljič Lenin, který se narodil 22. dubna 1870, žádné velké slávy ho však nedoprovázely. Zmínky o něm byly ve sdělovacích prostředcích, konaly se schůze a shromáždění a vyvěšovaly se různé propagandistické materiály na nástěnky. Pak následoval květen – 1. (svátek práce), 5. (zahájení povstání) a 9. (osvobození Rudou armádou), ale to je již uvedeno v předchozích kapitolách. 14. květen jako vzpomínka na založení Komunistické strany Československa, které se uskutečnilo ve dnech 14. – 16.

¹⁰² Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni. V Plzni: Státní oblastní archiv v Plzni, 2003-2008.

¹⁰³ BUCHVALDEK, 1986.

5. 1921, ale bývalo připomínáno jen stručně v médiích. 1. červen – Mezinárodní den dětí, tohoto dne hojně využívaly obchody s hračkami a také se organizovaly různé akce pro děti. 10. červen byl pietní vzpomínkou na vypálení Lidic a Ležáků v roce 1942. Ty nechali nacisté srovnat se zemí, lidé byli buď zastřeleni nebo odvezeni do koncentračních táborů a děti byly deportovány k „rasovému zkoumání“ nebo odvedeni na „převýchovu“.¹⁰⁴ Na den příchodu slovanských věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu a upálení Mistra Jana Husa ve dnech 5. a 6. července lehce vzpomínala pouze média. 14. červenec a Den stavbařů: „Jedna z prihodných chvíľ, keď sa viac jako inokedy zamýšľame nad svojou prácou a hodnotíme dosiahnuté výsledky, je Deň stavbárov...Náš stavbársky deň sa stáva súčasne významným pre celú našu spoločnosť. Aj preto, že stavbári sú realizátormi veľkých diel socializmu, ktorými prispievajú k rozvoju národného hospodárstva a zvyšovaniu životnej úrovne pracujúceho ľudu našej vlasti.“¹⁰⁵ Tomuto dni byla věnována polovina titulní strany a tomuto dni v ní byl přikládán veliký význam. Opatrné bylo počínání stranických a bezpečnostních orgánů dne 21. srpna, protože na tento den připadlo oficiálně neslavené výročí vpádu vojsk Varšavské smlouvy, orgány tedy hlídaly případné dodržování veřejného pořádku. Slovenské národní povstání (povstání Slovenských protifašistických skupin) a s ním 29. srpen znamenaly organizaci slavnostních schůzí, pietních aktů a proslovů v médiích. Den horníků se slavil 9. září. Víceméně nejvíce zanedbávaným svátkem bylo 17. září, jako den československého letectva – jednalo se o výročí dne přiletu 1. československého stíhacího pluku na pomoc při Slovenském národním povstání. Den tisku, rozhlasu a televize – 21. září – roku 1920 došlo k založení Rudého práva. 27. září slavili pro změnu železničáři. 6. říjen – Den československé lidové armády (roku 1944 došlo k překročení československých hranic našimi vojsky¹⁰⁶) – konaly se vojenské přísahy, dny otevřených dveří v kasárnách, povyšování na vyšší vojenské posty. 28. říjen - s ním se pojily hned tři roky - 1918 vznik československého státu, 1945 den znárodnění těžkého průmyslu a rok 1968 - schválení zákona o československé federaci. 7. listopad – Velká říjnová socialistická revoluce – rok 1917, krátce po této revoluci vzniklo SSSR. Jeden z největších svátků té doby – obrovské propagandistické titulky hlásaly socialistická hesla snad ze všech novin a letáků, konaly se lampionové průvody,

¹⁰⁴ BUCHVALDEK, 1986.

¹⁰⁵ BROSKA, Jan. Před domem stavbárov. Pravda. 1974, roč. 55, č. 162, s. 1.

¹⁰⁶ BUCHVALDEK, 1986.

veřejné projevy představitelů strany atd. 17. listopad jako Mezinárodní den studentstva – konaly se pietní shromáždění a byl uváděn i ve sdělovacích prostředcích. Po těchto svátcích byla ještě různá kulatá výročí, která se slavila (jednorázově), různé svátky spřátelených států a samozřejmě Velikonoce, Vánoce a Nový rok.¹⁰⁷ „Redakce Zemědělských novin se připojuje k vašim blízkým a rodným, přátelům, soudruhům, kteří vám přišli blahopřát k novému roku...“¹⁰⁸

¹⁰⁷ Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni.

¹⁰⁸ KULHÁNEK, Vladislav. Necht' to je dobrý rok. Zemědělské noviny. 1972, roč. 28, č. 308.

4. Kalendář

5.1. Chronologie a formování kalendáře

Chronologie neboli věda zabývající se měřením času. S vývojem lidstva vznikala i potřeba nějakým způsobem čas měřit a zaznamenávat. V základě nám tak vznikly dva různé druhy chronologie: matematická nebo také astronomická, kde se využívá poznatků právě z astronomie a podobných věd (je velice přesná, má ustanovené jak ty největší jednotky, tak ty nejmenší). A druhou chronologií je ta historická též někdy nazývaná chronologií technickou. Ta vychází z používání starých časových poznatků a převádí staré časové údaje (z psaných pramenů a nejčastěji z každodenního života) do dnešního způsobu datování. Z onoho astronomického druhu máme údaje o délce dne (Země se jednou otočí kolem své osy), měsíce (Měsíc jednou oběhne kolem Země) a roku (doba, za kterou Země jednou oběhne kolem Slunce). Po mnoha návrzích na způsob určování délky roku se ujal jako výchozí až rok tropický, jež se řídí podle Slunce, tedy od momentu rovnodennosti až do momentu, kdy se do něj Slunce opět vrátí. Tento rok má délku 365 dnů, 5 hodin, 48 minut a 46 sekund. Tento rok se však musí vyrovnávat s rokem občanským, to znamená, že se do něj každý rok na konci února vkládá jeden den, pro nás je pak tento rok známý jako přestupný. I tak však každoročně vzniká malá odchylka a to zhruba o 11 minut.¹⁰⁹

Kalendářní rok se od pradávna měnil různými způsoby. Lidé stále vyhledávali nové a nové způsoby na „vylepšení“. O kalendáře a datování se v dávných dobách nejvíce zajímali vzdělaní duchovní, kdy byly striktně vymezeny časy pro určité činnosti (studium, práce, modlitba aj.)¹¹⁰

Po celém světě je mnoho kalendářů, přičemž je každý odlišný. Nejrozšířenějším a platícím i pro Českou republiku je kalendář gregoriánský, původně křesťanský. V tomto případě připadá například začátek kalendářního roku na noc mezi 31. prosincem a 1. lednem. Kalendář je rozdělen na dny (365 v roce), týdny (52 v roce), měsíce (12 v

¹⁰⁹ HLAVÁČEK, Ivan; KAŠPAR, Jaroslav; NOVÝ, Rastislav. Vademecum pomocných věd historických. Vyd. 2., dop. a rozš., v H. Praha: H, 1994.

¹¹⁰ KLÍMA, 1998.

roce) a roky. Kromě toho všeho je ještě důležité rozdělení na lunární a solární rok. Rok solární má 365 dní a je pro něj určující letopočet křesťanský a pak rok lunární, pro nějž je určen letopočet islámský a má pouze 354 dní.¹¹¹ Pro nás je tedy určující rok solární. Základ tomuto „našemu“ kalendáři dal kalendář juliánský (uvedl ho Gaie Julius Caesar). Tento kalendář však měl stále odchylku. A tak roku 1582 vydal Papež Řehoř XIII. bulu, které předcházela spousta složitých měření a astronomických výpočtů, jež znamenala reformu kalendáře, který se pak nazval podle něho, gregoriánský. I když v některých zemích chvíli trvalo, než gregoriánský kalendář přijali za svůj, nakonec se to víceméně v celé Evropě povedlo.¹¹² V Číně zase začíná rok s prvním novem měsíce, začátek roku se tedy každý rok mění. Letos například začal 23. lednem 2012 gregoriánského kalendáře. Začátek občanského roku začíná vždy 1. lednem, oproti tomu rok církevní podle liturgického kalendáře je pohyblivý – jeho začátek musí vždy připadnout na první adventní neděli. Začíná tedy v podstatě ještě v pro nás předešlém roce. A například podle kalendáře, který používá pravoslavná církev (většinu tvoří Rusové) tento den připadá na 14. ledna. V roce 1918 byl V. I. Leninem v Rusku vydán dekret na řehořský (gregoriánský) kalendář.¹¹³

Dny volna, tedy dny, kdy se nepracovalo, dříve připadaly pouze na neděli, na oba dny, tedy i sobotu se toto pravidlo rozšířilo až mnohem později. Bylo dokonce běžné, že některé vyšší společenské třídy měly více pracovního volna než ty nižší. Například studenti měli více volna, než jiní. Ve dnech pracovního klidu, stejně jako o všech ostatních nedělích v roce, byly zakázány všechny těžké práce, například rolnické nebo řemeslnické, obchodníci nesměli prodávat a v hospodách se nesměl dopoledne prodávat alkohol, vyjma piva. Stát ale mohl udělit výjimku, která se však neudělovala pravidelně.

Největší produkce kalendářů je převážně v druhé polovině devatenáctého století, kdy se kalendáře „specializují“ na určitou vrstvu lidí a oborů. V meziválečném období sloužili kalendáře i jako určitý sdělovací prostředek. Vlastní kalendáře vydávaly i různé politické strany nebo firmy (Baťa), které si tímto dělaly reklamu. V roce 1923 dokonce Společnost národů vytvořila komisi pro reformaci kalendáře. Navrhováno bylo

¹¹¹ KIRSTE, SCHULTZE, TWORUSCHKA, 2002.

¹¹² HLAVÁČEK, KAŠPAR, NOVÝ, 1994.

¹¹³ KLÍMA, 1998.

například posunout nový rok na den zimního slunovratu. V roce 1934 zase chtěli zastupitelé namísto dvanáctiměsíčního kalendáře vytvořit kalendář třináctiměsíční, později pak chtěli pro změnu zavést šestidenní týden a měsíc s pěti těmito týdny aj. Tyto úvahy na čas přerušil a utišil průběh války nebo byly později OSN zamítnuty.¹¹⁴

Ve starých kalendářích bylo také možné najít různá praktická vodítka. Například odkazy na místa v bibli a témata, která jsou vhodná pro tu kterou neděli ke kázání, toho využívalo především kněžstvo. Přehledy lékařských úkonů, kde pouze některé dny byly vhodné pro pouštění krve aj., byly využívány hlavně lékaři. Kalendáře obsahovaly i rady pro venkovany, jako kdy je vhodné zahájit konkrétní hospodářské práce. Postupem času začaly být velice oblíbené i různé předpovědi a varování do budoucnosti, na popularitě získávaly i ty, které byly malované. Podávaly se v nich i raritní informace ze zahraničí. V kalendářích (původně vypadaly jako knihy) se začaly objevovat i první buditelské snahy, vlastenecká témata aj. Později začaly vycházet tematické kalendáře už snad pro všechny vrstvy obyvatelstva (měšťanské, rolnické, dělnické, hudební, učitelské aj.)¹¹⁵

¹¹⁴ KLÍMA, 1998.

¹¹⁵ Tamtéž, 1998, s. 96- 112.

ZÁVĚR

Práce je snahou o shrnutí těch nejzásadnějších historických faktů a událostí, které měly nebo mají zásadní vliv na současné dění v tomto státě. Toto zmapování dat minulého století by alespoň částečně přispělo k osobnímu pochopení současných významných dnů České republiky a uvědomění si jejich významu a to i po stránce národní a nacionální. V této práci se ale vyskytuje i otázka smysluplnosti těch dnů, jež jsou povýšeny na dny oslavné, z hlediska jejich dávné minulosti, která v současnosti již nemá pro národ význam nebo není zcela jednomyslně ustanoveno, co z událostí vztahujících se k onomu datu či názvu dne, by vlastně mělo být v naší zemi slaveno a tudíž to postrádá smysl nebo je nečistý a nejasný. Pro běžného obyvatele Čech je tedy dosti komplikované upřímně ve sváteční dny zavzpomínat na přínosy určitých historických událostí a postav, popřípadě je „oslavit“. A tak je teď i na místě, opět se vrátit k článku z úvodu - k článku z Mladé Fronty Dnes od Jana Jandourka, který říká, že velké ceremonie působí v dnešní době až směšně, protože jsme si již dávno odvykli zúčastňovat se jakýchkoli jiných oslav, než těch rodinných. (Ty nám zase naopak připadají naprosto samozřejmé a „nesluší se je zanedbávat“). Kde je tedy ta správná hranice, ta správná míra takových oslav, jako jsou ty národní? Pokud velké oslavy jsou trapné a žádné by se mohly jevit jako známka neznalosti a neúcty... Jedni vyzývají k důstojným oslavám a litují do očí bijící malou účast (která se navíc rok od roku snižuje) na státních oslavách (Václav Klaus při svátečních projevech), druhí píší o tom, že nemá smysl slavit, poněvadž nerozumíme významům (Dušan Třeštík aj.)... Možná nejsou smyslem svátků okázalé oslavy, ale alespoň letmé vzpomnutí a připomenutí historie, která by snad mohla doopravdy pomoci najít způsob chápání vlastního národa. Možná jde ale jen o „výmysly“ politiků a stejně jako Jan Hus zasloužil svůj den i například Karel IV. nebo Praotec Čech. Státní svátky jsou asi téma, na které má stejný názor asi jen minimum lidí, pro tu zbylou většinu jde zase a znovu jen o dny volna. „Svátek ale není jenom den, kdy se nepracuje, ve svátek se slaví. Slavením se k něčemu přihlašujeme, činíme jeho slávu slávou a chválou svou, a tím říkáme, čím jsme nebo bychom chtěli být. Státními svátky to o sobě říká stát.“¹¹⁶ „Jako jiní, i lidé mluvící a

¹¹⁶ TŘEŠTÍK, 1999, s. 153.

myslící česky potřebují čas, aby dospěli a uzráli, aby přesně (nebo skoro přesně) věděli, kdo jsou, aby si i v těch osvícenějších hlavách uvědomili, kde jsou jejich iluze a mýty, aby opravdu pochopili, že cesty ke svobodě a rovnosti jsou cestami obětí, bojů, života nelehkého.“¹¹⁷ A tak, jak je již v celé práci zmiňováno, národní vědomí je více než úzce spjato s národní minulostí, tedy historickými fakty, které potkaly konkrétní národ. Historie je něco co bylo, na tom se nic nezmění, teď už jen záleží, jak budeme historii vnímat jako jedinci, protože jedinci tvoří celek. Jestli budeme chápat například nacismus jako to nejhorší nebo to nejlepší, jestli budeme pro nebo proti bývalému komunistickému režimu aj. Když by zde měla být uvedena poslední věta, vystihující tuto práci, pak by to byla tato: „Debata o státních svátcích by měla být součástí diskuse mnohem širší, její výsledek, zdánlivě lhostejný seznam volných dnů, by totiž měl vypovídat o tom, kým jsme a hlavně kým chceme být.“¹¹⁸

¹¹⁷ BARTOŠEK, 1993, s. 156.

¹¹⁸ TŘEŠTÍK, 1999, s. 156

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BARTOŠEK, Karel. Češi nemocní dějinami: eseje, studie, záznamy z let 1968-1993. 1. vyd. Litomyšl: Paseka, 2003, 189 s. ISBN 80-718-5632-0.

BAUER, Jan. Češi na cestě stoletím: příběhy, osudy, dramata. Český Těšín: Agave, 2001, 524 s. ISBN 80-861-6047-5.

BUCHVALDEK, Miroslav et. al. Československé dějiny v datech. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1986, 714 s.

ČORNEJ, P. Kdy, kde, proč a jak se stalo v českých dějinách. Vyd. 1. Praha: Reader's Digest Výběr, 2001, 480 s. ISBN 80-861-9633-X.

DOUDOVÁ, Milena. Velké ženy české. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 1997, 181 s. ISBN 80-717-6634-8

FROLEC, Václav. Vánoce v české kultuře. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 1989, 439 s. ISBN 80-702-1018-4.

HARENBERG, Bodo. Kronika lidstva. 1. vyd. Bratislava: Fortuna Print, 1992, 1263 s. ISBN 80-715-3039-5.

HAVELKA, Miloš. Spor o smysl českých dějin: 1938-1989. Vyd. 1. Editor Miloš Havelka. Praha: Torst, 2006, 723 s. ISBN 80-721-5292-0.

HLAVÁČEK, Ivan; KAŠPAR, Jaroslav; NOVÝ, Rastislav. Vademecum pomocných věd historických. Vyd. 2., dop. a rozš., v H. Praha: H, 1994, 448 s. ISBN 80-854-6747-X.

KALISTA, Zdeněk. Josef Pekař. Vyd. 1. Praha: Torst, 1994, 355 s. ISBN 80-856-3919-X.

KALISTA, Zdeněk. Stručné dějiny československé. Vyd. 2. Praha: Vyšehrad, 1992, 410 s. ISBN 80-702-1123-7.

KIRSTE, Reinhard; Herbert SCHULTZE; Udo TWORUSCHKA. Svátky světových náboženství. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2002, 123 s. ISBN 80-702-1588-7.

KLÍMA, Vladimír. Kalendář mění tvář: vnímání času v proměnách staletí. Olomouc: Votobia, 1998, 155 s. ISBN 80-719-8339-X.

KOCIAN J., PERNES, J., TŮMA, O. České průšvihy: aneb: Prohry, krize, skandály a aféry českých dějin let 1848 - 1989. Vyd. 1. Brno: Barrister, 2004. 360 s. ISBN 80-865-9887-X.

KOSATÍK, Pavel. České snění. Vyd. 1. Praha: Torst, 2010, 398 s. ISBN 978-807-2153-930.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Čtvero ročních dob v lidové tradici. Praha: Petrklíč, 2007, 163 s. ISBN 80-722-9171-8

NEUDORFLOVÁ, Marie L. Češi a Němci v pojetí a politice T.G. Masaryka: sborník příspěvků z mezinárodní konference. Praha: Masarykův ústav AV ČR, 2004, 229 s. ISBN 80-864-9522-1.

PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. 2. dopl. vyd. Praha: Albatros, 2001, 619 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-0987-0.

PÁNEK, Jaroslav; Miloslav POLÍVKA. Jan Hus ve Vatikánu: mezinárodní rozprava o českém reformátoru 15. století a o jeho recepci na prahu třetího tisíciletí. Praha: Historický ústav, 2000, 163 s. ISBN 80-728-6007-0.

PAVLINCOVÁ, Helena, ZOUHAR Jan. T.G. Masaryk a česká státnost: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.-5. září 2007 v Brně. 1. vyd. Praha: Ústav T.G. Masaryka, 2008, 217 s. ISBN 80-861-4230-2.

PRŮCHA, Václav. Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2004, 578 s. ISBN 80-723-9147-X.

PYNSET, Robert. Pátrání po identitě. 1. vyd. Jinočany: H, 1996. ISBN 80-857-8740-7.

RAK, Jiří. Bývali čechové--: české historické mýty a stereotypy. Vyd. 1. Praha: H, 1994, 148 s. ISBN 80-857-8773-3.

TOUFAR, Pavel. Vánoce. Vyd. 2., v Akcentu 1. Třebíč: Akcent, 2001, 247 s. ISBN 80-726-8204-0.

TŘEŠTÍK, Dušan. Češi a dějiny v postmoderním očistci: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 2005, 253 s. ISBN 9788071067863 (HBK.).

TŘEŠTÍK, Dušan. Češi: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1999, 253 s. ISBN 80-723-9013-9.

TŮMA, Oldřich; VILÍMEK, Tomáš. Pět studií české společnosti po roce 1945. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008, 263 s. ISBN 80-7285-93-8

BROSKA, Jan. Před dom stavbárov. Pravda. 1974, roč. 55, č. 162, s. 1

GEBRIANOVÁ, Jana; ŠIMOVÁ, Helena, Kalendárium 2006. Zlín, 2005, 52 s., ISBN80-239-5703-1

JANDOUREK, Jan, Rozpaky nad narozeninami českého státu. MF Dnes. 2002. roč. 13, č. 250, s. B/4. ISSN 1210-1168

JANOVIC, Jan, Práce – zdroj istoty a zmyslu života. Rolnické noviny. 1974, roč. 29, č. 102, s. 1

KLÍMOVÁ, Ludmila. Státem uznávané svátky v Česku opomíjejí tisícileté evropské tradice: Dnes nectíme dokonce ani svatého patrona. Moravskoslezský den. 2000, s. 5, ISSN 0862.643X

KOLEKTIV AUTORŮ, Pásmo – Květen 1946. Praha: Svoboda, 1946, 86 s.

KULHÁNEK, Vladislav. Necht' to je dobrý rok. Zemědělské noviny. 1972, roč. 28, č. 308

Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni. V Plzni: Státní oblastní archiv v Plzni, 2003-2008, 7 s. ISBN 1214-4355.

ČT 24, Koleda, koleda, Štěpáne...[online], [cit. 22. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/76382-koleda-koleda-stepane/>>

ČT 24, MDŽ se vrací ke svým americkým kořenům, [online], last renovation 8. 3. 2010, [cit. 21. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/83114-mdz-se-vraci-ke-svym-americkym-korenum/>>

DOM, Den válečných veteránů lidem mnoho neříká. Nevážíme si padlých? [online], [cit. 15. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://zpravy.ihned.cz/lehke-zpravy/c1-39037090-den-valecnych-veteranu-lidem-mnoho-nerika-nevazime-si-padlych>>

ICV, 10. výročí členství České republiky v NATO [online], [cit. 8. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://icv.vlada.cz/cz/tema/10--vyroci-clenstvi-ceske-republiky-v-nato-57819/>>

MIKOLÁŠ, David, Muži 28. října[online], [cit. 22. 2. 2012], Dostupný z WWW: <http://www.davidmikolas.cz/dejepis/pracovni_listy/devitka/pl_22-ww1-muzi_28_rijna.pdf>

MOCR, Den veteránů 2011[online], [cit. 15. 2. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/veterani/den-veteranu-2011-62122/>>

ODBOR 52, Zákon č. 101/2004 Sb. ze dne 10. února 2004 [online],[cit. 3.2.2012]Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/4748>>

Old.hrad, Zákon 245/2000 Sb. o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu ze dne 29. června 2000[online], [cit. 22. 2. 2012], Dostupný z WWW: <<http://old.hrad.cz/president/Havel/svatek/index.html>>

OSN, Holocaust - vzdělávací programy 2012[online], [cit. 5. 3. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/osn-cr/pro-skoly/?i=367>>

KORČÁK, Radek, Vybrané akce. [online], [cit. 8. 3. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.zelenazirafa.cz/modules/piCal/?cid=4&smode=Weekly&action=View&event_id=0000001024&caldate=2011-3-9>

VLČEK, Tomáš, Rok 1968 [online], [cit. 29. 2. 2012], Dostupný z: WWW: <<http://www.totalita.cz/1968/1968.php>>

SEZNAM CITACÍ

BARTOŠEK, Karel. Češi nemocní dějinami: eseje, studie, záznamy z let 1968-1993. 1. vyd. Litomyšl: Paseka, 2003, 189 s. ISBN 80-718-5632-0, s. 35; 35-36; 156

BUCHVALDEK, Miroslav et. al. Československé dějiny v datech. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1986, s. 540

HARENBERG, Bodo. Kronika lidstva. 1. vyd. Bratislava: Fortuna Print, 1992, 1263 s. ISBN 80-715-3039-5, s. 1131

HAVELKA, Miloš. Spor o smysl českých dějin: 1938-1989. Vyd. 1. Editor Miloš Havelka. Praha: Torst, 2006, 723 s. ISBN 80-721-5292-0, s. 208; 213; 209; 32; 363

KIRSTE, Reinhard; Herbert SCHULTZE; Udo TWORUSCHKA. Svátky světových náboženství. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2002, 123 s. ISBN 80-702-1588-7, s. 47

KLÍMA, Vladimír. Kalendář mění tvář: vnímání času v proměnách staletí. Olomouc: Votobia, 1998, 155 s. ISBN 80-719-8339-X, s. 94 - 95

KOCIAN J., PERNES, J., TŮMA, O. České průšvihy: aneb: Prohry, krize, skandály a aféry českých dějin let 1848 - 1989. Vyd. 1. Brno: Barrister, 2004. 360 s. ISBN 80-865-9887-X, s. 178-179; 192; 193; 279

KOSATÍK, Pavel. České snění. Vyd. 1. Praha: Torst, 2010, 398 s. ISBN 978-807-2153-930, s. 260

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Čtvero ročních dob v lidové tradici. Praha: Petrklíč, 2007, 163 s. ISBN 80-722-9171-8, s. 116

PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. 2. dopl. vyd. Praha: Albatros, 2001, 619 s. Klub mladých čtenářů (Albatros). ISBN 80-000-0987-0, s. 481-482; 437-438; 491

PÁNEK, Jaroslav; Miloslav POLÍVKA. Jan Hus ve Vatikánu: mezinárodní rozprava o českém reformátoru 15. století a o jeho recepci na prahu třetího tisíciletí. Praha: Historický ústav, 2000, 163 s. ISBN 80-728-6007-0, s. 115

PAVLINCOVÁ, Helena, ZOUHAR Jan. T.G. Masaryk a česká státnost: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference pořádané Masarykovou univerzitou ve dnech 4.-5. září 2007 v Brně. 1. vyd. Praha: Ústav T.G. Masaryka, 2008, 217 s. ISBN 80-861-4230-2, s. 148

PRŮCHA, Václav. Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2004, 578 s. ISBN 80-723-9147-X, s. 21

RAK, Jiří. Bývali čechové--: české historické mýty a stereotypy. Vyd. 1. Praha: H, 1994, 148 s. ISBN 80-857-8773-3, s. 107

TŘEŠTÍK, Dušan. Češi a dějiny v postmoderním očistci: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 2005, 253 s. ISBN 9788071067863, s. 195; 249; 245-246

TŘEŠTÍK, Dušan. Češi: jejich národ, stát, dějiny a pravdy v transformaci : texty z let 1991-1998. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1999, 253 s. ISBN 80-723-9013-9, s. 153; 156

TŮMA, Oldřich; VILÍMEK, Tomáš. Pět studií české společnosti po roce 1945. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2008, 263 s. ISBN 80-7285-93-8, s. 85; 241

BROSKA, Jan. Před dom stavbárov. Pravda. 1974, roč. 55, č. 162, s. 1

JANDOUREK, Jan, Rozpaky nad narozeninami českého státu. MF Dnes. 2002. roč. 13, č. 250, s. B/4. ISSN 1210-1168

JANOVIC, Jan, Práce – zdroj istoty a zmyslu života. Rolnické noviny. 1974, roč. 29, č. 102, s. 1

KLÍMOVÁ, Ludmila. Státem uznávané svátky v Česku opomíjejí tisícileté evropské tradice: Dnes nectíme dokonce ani svatého patrona. Moravskoslezský den. 2000, s. 5, ISSN 0862.643

KULHÁNEK, Vladislav. Necht' to je dobrý rok. Zemědělské noviny. 1972, roč. 28, č. 308

MIKOLÁŠ, David, Muži 28. října[online], [cit. 22. 2. 2012], Dostupný z WWW: <http://www.davidmikolas.cz/dejepis/pracovni_listy/devitka/pl_22-ww1-muzi_28_rijna.pdf>

Old.hrad, Zákon 245/2000 Sb. o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu ze dne 29. června 2000[online], [cit. 22. 2. 2012], Dostupný z WWW: <<http://old.hrad.cz/president/Havel/svatek/index.html>>

ODBOR 52, Zákon č. 101/2004 Sb. ze dne 10. února 2004 [online],[cit.3.2.2012]Dostupný z WWW: <<http://www.mpsv.cz/cs/4748>>

OSN, Holocaust - vzdělávací programy 2012[online], [cit. 5. 3. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://www.osn.cz/osn-cr/pro-skoly/?i=367>>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tereza Konrádová

Obor: Audiovizuální komunikace a tvorba

Forma studia: prezenční

Název práce: Sledování změn kalendária v průběhu 20. století

Rok: 2012

Počet stran textu bez příloh: 35

Počet titulů české literatury a pramenů: 34

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 11

Vedoucí práce: Mgr. Anna Huliciusová